

- ◆ SE SLOVENSKO GOSPODARSTVO PREGREVA? ŠE NE!

Jože Mencinger

- ◆ NEVARNOST IN PRILOŽNOST OBILJA V JAVNIH BLAGAJNAH

Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar

- ◆ ANALIZA PREDNOSTI IN SLABOSTI UVEDBE PRILIVOV OKOLJSKIH DAJATEV KOT NAMENSKIH SREDSTEV PRORAČUNA

France Križanič

- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

497

Ljubljana, junij-julij 2017

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Banka Slovenije, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekó, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
Alenka Kavkler, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor
France Križanič, EIPF, Ljubljana;
Jože Mencinger, UL in EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Ozren Pilipović, PF, Univerzitet u Zagrebu, Hrvaška
Franjo Štiblar, PF UL in EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo sofinancira ARRS.

NAROČNIKI LAHKO CELOTNO PUBLIKACIJO DOBIJO TUDI NA DOMAČI STRANI EIPF

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2017 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

SE SLOVENSKO GOSPODARSTVO PREGREVA? ŠE NE! 6

Jože Mencinger

NEVARNOST IN PRILOŽNOST OBILJA V JAVNIH BLAGAJNAH 13

Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar

1. Kratkoročen nihaj navzdol v domačem trošenju	19
2. Nadaljuje se hitra rast blagovne menjave ob zmernem pozitivnem saldu	22
3. Dobre ocene in optimistična pričakovanja	24
4. Visoka raven industrijske produkcije	26
5. Hitra rast gospodarske dejavnosti izven industrije	27
6. Trg dela se postopoma vrača v ravnovesje	28
7. Cene, tako v Sloveniji kot v evro območju, še naprej pešajo	29
8. Navkljub močni gospodarski aktivnosti se plače in enotni stroški dela zaustavljajo	30
9. Obilni javnofinančni prihodki	32
10. Krediti podjetjem še naprej mencajo na mestu, prebivalstvu pa rastejo	33
11. Presežek tekoče bilance je po petih mesecih na ravni lanskoletnega	35

5

ANALIZA PREDNOSTI IN SLABOSTI UVEDBE PRILIVOV OKOLJSKIH DAJATEV KOT NAMENSKIH SREDSTEV PRORAČUNA 38

France Križanič

1. Uvod	39
2. Ekonomska teorija prednosti in slabosti oblikovanja namenskih sredstev za okoljsko sanacijo	39
3. Izkušnje vodenja slovenske fiskalne politike z vidika oblikovanja namenskih sredstev za okoljsko sanacijo	40
4. Narodnogospodarski učinki oblikovanja sklada namenskih sredstev za financiranje subsidiarne odgovornosti države pri sanaciji okoljskih škod	41
5. Prednosti in slabosti oblikovanja namenskih sredstev za izvajanje okoljske sanacije	46
6. Sklep	47
7. Metodologija	47
8. Literatura, viri podatkov in programska oprema	49

STATISTIČNA PRILOGA 50

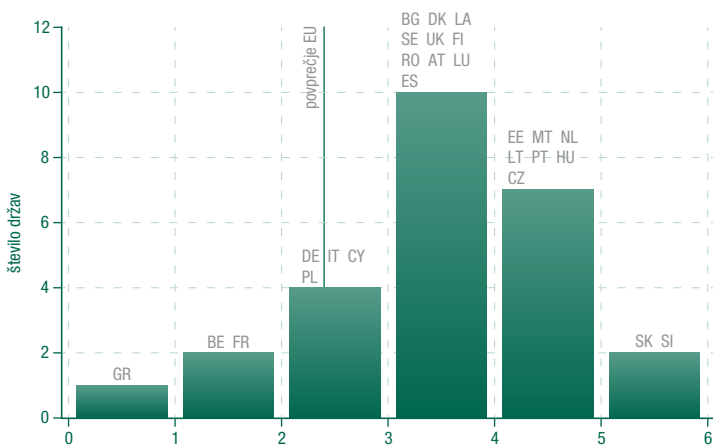
SE SLOVENSKO GOSPODARSTVO PREGREVA? ŠE NE!

Jože Mencinger

6

V prvem četrtletju 2017 je bila Slovenija z rekordno 5.7 odstotno rastjo BDP na prvem mestu med članicami EU; več kot pet odstotno medletno rast je imela še Slovaška. Sicer so vse članice EU (manjka podatek za Irsko) imele pozitivno medletno rast BDP; povprečna je bila 2.4 odstotna. V sedmih državah EU je bila medletna rast BDP 4-5 odstotna, v desetih 3-4 odstotna, v štirih 2-3 odstotna, v dveh 1-2 odstotna, samo v Grčiji maj kot enoodstotna. Porazdelitev članic po rasti je prikazana na Sliki 1.

Slika 1
Medletna rast BDP v državah EU v prvem četrtletju 2017



Vir: Eurostat, lastni izračuni

Ob tako visoki rasti se odpira vprašanje, ali se slovensko gospodarstvo pregreva ali ne. Vendar zdajšnji dobri rezultati in pričakovanja kažejo le, da slovensko gospodarstvo hitro prehaja iz krize, ki jo je po zlomu v letu 2009 v letih 2011-2013 poglobila politika »varčevanja«. Napovedi tujih in domačih institucij se neprestano izboljšujejo, vseeno pa jih spremlja običajna mantra o nujnosti strukturnih reform. IMF svojo redno letno misijo slej ko prej konča z enakimi nauki; lahko bi uporabili kar lanske ali predlanske, ali pa nauke za katero koli državo. Tudi Evropska Komisija, prezaposlena z maščevanjem Britancem, ker je ne marajo, in z usodo EU, se mantri o strukturnih reformah ne

izogiba, zdi pa se nekoliko manj zagreta za hitro povečevanje »fiskalnega npora« in za vztrajanje pri ocenah, po katerih naj bi se slovensko gospodarstvo pregrevalo.

Z»zlatim pravilom« o javnofinančnem primanjkljaju vgrajenim v ustave članic naj bi EK uveljavila »Pogodbo o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji«. Proti vgrajevanju pravila v ustave sicer govorijo ekonomska teorija, velike razlike med stanji v evropskih gospodarstvih, različne poti nastajanja primanjkljaja in javnega dolga ter posledice njegove dejanske uveljavitve. »Zlato pravilo«, ki vsiljuje »pravo« fiskalno politiko v različna gospodarska stanja, odpravlja že doslej omejeno fiskalno samostojnost članic EU in krepi asimetrične udare, ki jih povzročata enotna denarna politika. »Reševanje« problemov, ki so nastali drugje, ni mogoče s krčenjem javnega sektorja; krčenje jih celo povečuje, saj zmanjšuje tudi povpraševanje zasebnega sektorja, gospodarsko aktivnost in davčne prihodke. Na kratko; javnofinančni primanjkljaji so normalna sestavina tržnega gospodarstva, gre za izmerljivo »ekonomsko zakonitost«, ki je ne gre stiskati v administrativne okvire.

7

Vgrajevanje »zlatega pravila« v 148. člen slovenske Ustave je bilo seveda povsem nepotrebno; sama sprememba ustave sicer ekonomsko ni ne škodljiva in ne koristna, je le odveč (Borak, N. in Kamnar, H., 2013), postane pa problematična, ko se prenese v zakon, oziroma, če se začne uporabljati. Državni zbor pa je 10. julija 2015 sprejel **Zakon o fiskalnem pravilu**, ki določa način ter časovni okvir njegovega izvajanja, merila za določitev izjemnih okoliščin, v katerih se lahko odstopi od srednjeročne uravnoteženosti, in način ravnanja ob njihovem nastopu oziroma prenehanju. Srž določanja srednjeročne uravnoteženosti vsebuje precej zapleten 3. člen zakona, ki določa kako ravnati, če je raven BDP pod potencialno ravno BDP, in kako ravnati, če je nad potencialno ravno. V obeh primerih je obseg dovoljenih javnofinančnih izdatkov določen s proizvodno vrzeljo; v prvem primeru povečuje faktor, ki kaže najnižji še dovoljeni strukturni saldo, v drugem pa zmanjša javnofinančne izdatke tako, da zmanjša predvidene prihodke. Problemov pri izračunavanju in uporabi »zlatega pravila« ter izračunih proizvodne vrzeli je veliko (J. Mencinger, 2012), a niso predmet obravnave tu. Omenimo le, da je osnovni problem izračunov proizvodne vrzeli, ne glede na uporabljeno metodo, nestabilnost podatkov na koncu razdobja, kar nenehno spreminja ocenjeno potencialno raven BDP in s tem proizvodno vrzel ter na njej utemeljeno gospodarsko politiko.

Da koncepti potencialnega produkta, proizvodne vrzeli in strukturnega primanjkljaja niso primerni za vlogo, ki jo imajo v Evropskem fiskalnem okviru, morda najboljše kažejo napačna navodila, ki jih je Slovenija dobivala od Evropske Komisije; EK tako sploh ni »videla« ekstremnega pregrevanja gospodarstva med 2005 in 2008 (V. Bole, 2016). Ob vseh prigovorih konceptu »zlatega pravila« pa je le treba upoštevati, da je koncept vgrajen v ustavo in zakon, a da velja biti skrajno previden pri gospodarski politiki, ki se opira na izračune proizvodne vrzeli; narodnogospodarska škoda, ki jo povzročajo nanje navezana napačna »navodila«, je milijardna.

Za izračune proizvodne vrzeli v letošnjem in naslednjih letih smo tokrat uporabili kar letošnje pomladanske napovedi UMAR-ja o rasti realnega BDP in vrednosti BDP po cenah 2010 iz baze podatkov AMECO Evropskega statističnega urada. Potencialna raven BDP je do leta 2022 izračunana kot ekstrapolacija linearnega trenda z uporabo podatkov za razdobje 1991-2016 z enačbo:

$$\text{BDP}^{\text{pot}} = 19.85 + 0.782 * \text{Čas} \quad R^2 = 0.90$$

(24.7) (15.1) F = 226

8

Po njej se potencialni BDP vsako leto poveča za 782 milijone evrov, kar implicira dolgoročno bolj ali manj normalno zmanjševanje stopenj rasti od približno 4 odstotne ob osamosvojitvi na približno 2 odstotno zdaj. Rezultati izračunov so v Tabeli 1. V drugem stolpcu Tabele 1 so dejanske oziroma po letu 2016 (iz podatkov letošnje UMAR-jeve spomladanske napovedi) napovedane vrednosti, v tretjem potencialne vrednosti, v četrtem pa proizvodna vrzel (odstotna razlika med dejanskim in potencialnim BDP). Sledijo še stolpci z dejansko in potencialno dinamiko ter razliko med njima.

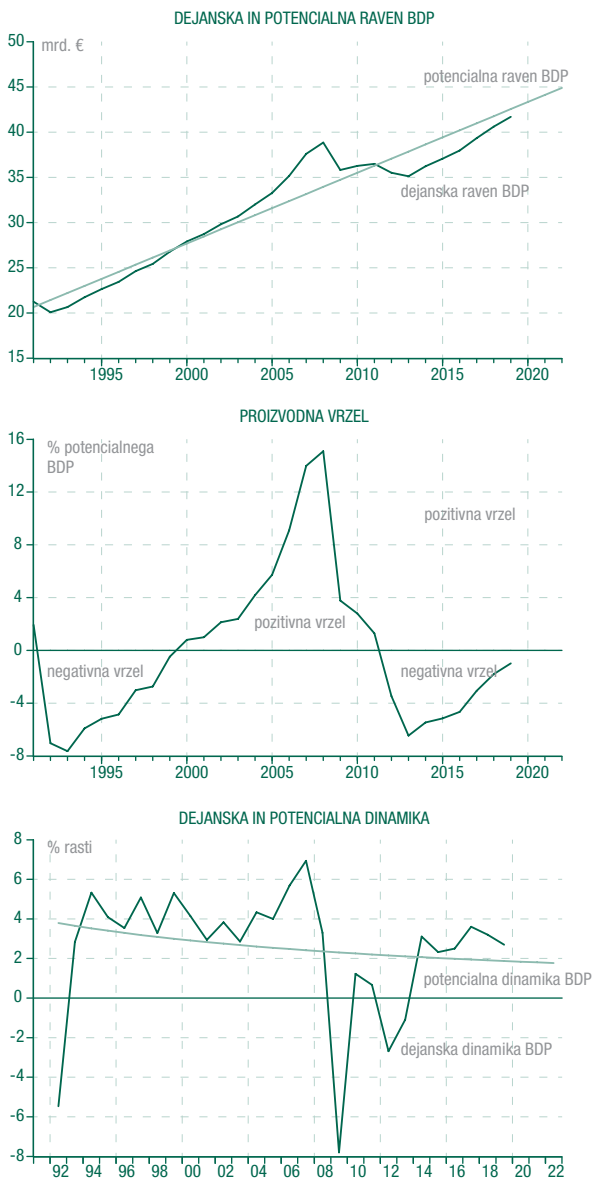
Tabela 1
Potencialna raven BDP, proizvodna vrzel in dinamika BDP

leto	BDP Slovenije milijarde € (2010)		proizvodna vrzel	stopnje rasti		
	dejanska raven	potencialna raven	%	dejanska	potencialna	razlika
1991	21.23	20.63	2.87			
1992	20.07	21.41	-6.29	-5.46	3.79	-9.25
1993	20.64	22.20	-7.03	2.84	3.65	-0.81
1994	21.74	22.98	-5.40	5.32	3.52	1.80
1995	22.63	23.76	-4.77	4.09	3.40	0.69
1996	23.43	24.54	-4.55	3.53	3.29	0.24
1997	24.62	25.33	-2.80	5.07	3.18	1.89
1998	25.43	26.11	-2.61	3.29	3.08	0.20
1999	26.78	26.89	-0.42	5.31	2.99	2.31
2000	27.89	27.67	0.76	4.14	2.90	1.23
2001	28.71	28.45	0.87	2.94	2.82	0.11
2002	29.81	29.24	1.94	3.83	2.74	1.08
2003	30.66	30.02	2.11	2.85	2.67	0.17
2004	31.99	30.80	3.84	4.33	2.60	1.73
2005	33.27	31.59	5.32	4.00	2.53	1.46
2006	35.16	32.37	8.61	5.68	2.47	3.20
2007	37.60	33.15	13.40	6.93	2.41	4.52
2008	38.84	33.93	14.44	3.29	2.35	0.93
2009	35.81	34.71	3.14	-7.80	2.30	-10.10
2010	36.25	35.50	2.10	1.22	2.25	-1.02
2011	36.49	36.28	0.56	0.66	2.20	-1.54
2012	35.51	37.06	-4.19	-2.68	2.15	-4.84
2013	35.12	37.84	-7.20	-1.09	2.11	-3.20
2014	36.21	38.63	-6.26	3.10	2.06	1.03
2015	37.05	39.41	-5.99	2.31	2.02	0.29
2016	37.97	40.19	-5.53	2.5	1.98	0.52
2017*	39.34	40.97	-3.99	3.6	1.94	1.65
2018*	40.60	41.76	-2.78	3.2	1.90	1.29
2019*	41.69	42.54	-2.00	2.7	1.87	0.82
2020**		43.32			1.84	
2021**		44.11			1.81	
2022**		44.88			1.77	

Vir podatkov: EC Ameco, lastni izračuni, * spomladanske napovedi UMAR, ** ekstrapolacija

10 Rekordna negativna proizvodna vrzel leta 2013 je posledica zloma v 2009 in politike »varčevanja«, ki je sledila. V tem razdobju so bile dejanske stopnje rasti mnogo pod potencialnimi; kumulativna vsota negativnih razlik je raven BDP do leta 2013 pripeljalo na kar 7 odstotno negativno proizvodno raven, ki je pozitivne razlike med dejansko in potencialno rastjo BDP po letu 2014 še niso izničile. Tudi izjemna 5.7 odstotna rast v prvem četrtletju letos je ne bo. Negativna proizvodna vrzel se bo ob zdaj pričakovanih visokih stopnjah rasti letos in v naslednjih letih hitro zmanjševala, vendar bo vsaj do leta 2020 ostajala negativna. Zato je skrb za splošno pregrevanje gospodarstva za zdaj odveč, pregrevanje posameznih sektorjev pa je posledica “varčevanja” in “pogroma tajkunov” s popolnim zaustavljanjem kreditiranja, ki sta uničila njihove kapacitete. Ti sektorji se zdaj soočajo z omejitvami na strani ponudbe; največje so najbrž v gradbeništvu, kjer uničeno domače gradbeništvu ne bo sposobno zagotoviti izgradnje večjih infrastrukturnih investicij (drugi tir, tretja os).

Slika 2
Raven in dinamika BDP ter proizvodna vrzel



Vir: Eurostat, UMAR, lastni izračuni

Gospodarska kriza z zlomom v letu 2009 in stagnacijo v naslednjih letih je primerljiva s krčenjem v transformacijski depresiji. Takrat je za vrnitev dejanske na potencialno raven Slovenija potrebovala kar nekaj let hitre in stabilne gospodarske rasti; na potencialno raven BDP se je vrnila šele 1999. Padcu v 2009 pa so vse do leta 2014 sledile stopnje rasti, ki so bile nižje od potencialnih ali negativne, kar se je odrazilo v zaostajanju ravni dejanskega BDP za ravno potencialnega BDP ter v povečevanju negativne proizvodne vrzeli. Šele v letu 2014 se je zaostajanje rasti dejanskega za potencialnim BDP zaustavilo, kar je začelo zmanjševati negativno proizvodno vrzel.

12

Evropski komisiji je ob morebitnih zahtevah o večjem »fiskalnem naporu«, ki naj bi ga omogočal večji prihodek javnih blagajn, ta je bil v prvem polletju letos kar za pol milijarde evrov večji od lanskega, treba dopovedati, da raven BDP zaradi padca v 2009 in stagnacije po krizi, ki so ji botrovali njeni zgrešeni "nasveti", še zaostaja za potencialno ravno in da jo lahko doseže le z rastjo javnih investicij BDP in ne s krčenjem javnih izdatkov.

Reference:

Bole, Velimir (2016): Ekonomsko-politični smisel potencialnega produkta, GG486 april/2016;

Borak, N. in Kamnar H. (2013): Fiskalna pravila, ZES Ljubljana

Mencinger, Jože (2012): Kako bi delovalo slovensko »zlato pravilo?«, GG 445, marec 2012;

NEVARNOST IN PRILOŽNOST OBILJA V JAVNIH BLAGAJNAH

Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar

Domače trošenje se je po močnem marcu aprila umirilo, vendar je bil precejšen del zmanjšanja sezonske narave. Aprilsko umiritev kažejo tudi gibanja prihodkov po dejavnostih, ki potrjujejo, da je bilo pospeševanje rasti do prvega četrletja letos odvisno predvsem od trošenja prebivalstva, izvoza ter investicij v gradbene objekte. Najmočnejši je bil prispevek investicij, najbolj vzdržen pa prispevek izvoznega povpraševanja, ki že od začetka 2015 rast BDP neprenehoma tišči navzgor. Za aprilsko zaviranje rasti je bilo pomembno zaviranje prihodkov gradbeništva, manj pa sistematično pešanje trošenja države, ki traja že od prvega četrletja 2016.

13

Tako izvoz kot uvoz v prvih petih mesecih 2017 neprekinjeno hitro rasteta, pri tem pa se ohranja majhen pozitiven saldo. V trgovini znotraj EU Slovenija ustvarja majhen primanjkljaj, ki ga pokriva s presežkom v trgovini z ostalim svetom.

Gospodarska aktivnost v EU, ki v veliki meri oblikuje stanje v slovenskem gospodarstvu, ostaja solidna, anketna stopnja brezposelnosti pa hitro upada. Dobri gospodarski rezultati vplivajo tudi na ocene zdajšnjega stanja in na pričakovanja v EU. Tudi optimizem v slovenskem gospodarstvu se krepi. Pričakovanja gradbenikov še naprej hitro naraščajo, izvozniki še naprej pričakujejo nadpovprečno rast povpraševanja, vendar je odstopanje od dolgoročne normalne ravni majhno, pričakovanja trgovcev pa prav tako presegajo dolgoročno povprečno raven. Pričakovanja torej ne kažejo na obrat v rasti, oziroma na omembe vredno zaviranje končnega trošenja v nekaj naslednjih mesecih.

Industrijska produkcija se je letos povzpela nad primerljivo raven v 2008, njena rast pa je približno trikrat hitrejša od rasti v celotni Evropski uniji. V petih mesecih je bila za skoraj 7 odstotkov večja kot lani, najbolj, za desetino se je povečala proizvodnja opreme. Očitno je, da si Slovenija ob izvozno orientirani strukturi predelovalnih dejavnosti povečuje tržni delež in da sedanja rast ni le posledica splošne konjunkturo.

V prvih petih mesecih je bila vrednost gradbenih del realno za skoraj 18% večja kot v enakem obdobju lani; po začetku visokih gradenj so se končno začele izboljševati tudi nizke gradnje. S pospeškom je rast gradbene dejavnosti v Sloveniji prehitela rast v Evropski uniji, vendar pa je bil njen upad med in po krizi v Sloveniji precej globlji.

Turizem, sodeč po prenočitvah, narašča že od 2015. Krepitev temelji predvsem na povečevanju števila prenočitev tujih gostov.

S konjunkturo narašča tudi dejavnost prometa: prevoz blaga po cestah in železnici ter število potnikov na letališču, medtem ko izjemno upada letalski potniški promet.

14

Trg dela se postopoma vrača v ravnovesje; povečuje se število delovno aktivnih, predvsem zaposlenih v podjetjih in organizacijah. Istočasno izredno hitro upada število registriranih iskalcev dela. Junija jih je bilo za 15 odstotkov manj kot leto prej, a še za 40 odstotkov več kot pred krizo. Stopnja anketne brezposelnosti je bila maja v Sloveniji pod povprečjem EU in še bolj pod povprečjem evro območja, povsod pa se je zmanjševala.

Cene, tako v Sloveniji kot v evro območju, še naprej pešajo. Junija so življenjski stroški ostali nespremenjeni, dolgoročno pa se rast cen zmanjšuje. Po aprilu se je bolj dolgoročno zmanjšala rast cen tudi v EU, a je bilo zmanjšanje v Sloveniji večje.

Cene industrijskih proizvajalcev so se maja povečale in so tudi medletno zrasle. Še naprej najhitreje naraščajo cene surovin, med dejavnostmi pa cene v predelovalni dejavnosti. Medtem ko so na začetku leta naraščale proizvajalčeve cene predvsem pri izvoznem blagu, so maja vodile cene proizvodov za domači trg, medletno pa so še naprej najhitreje naraščale cene za izvozne trge, še zlasti izven evro območja.

Cenovna pričakovanja še naprej ne kažejo umirjanja cen, le v trgovini na drobno se cene z opaznimi nihaji držijo bolj dolgoročne povprečne dinamike. Cene surovin v evrih so se do konca junija umirjale, močno pa se dražijo kovine.

Navkljub močni gospodarski aktivnosti se plače in enotni stroški dela zaustavljajo. Aprila so se povprečne plače opazno zmanjšale, tekoča rast povprečnih plač je bila v večini dejavnosti negativna, kar ob hitri rasti gospodarstva preseneča. V dejavnostih javnega sektorja so se plače povečevale, še zlasti hitro v zdravstvu.

ZUJF, ki je močno stisnil predvsem enotne stroške negospodarstva, je zmanjšal tudi enotne stroške gospodarstva; sredi lanskega leta so začeli loviti evro območje. Dohitevanje in prehitevanje enotnih stroškov dela v evro območju se je konec lanskega leta zaustavilo. V javnem sektorju, v katerem so zaradi ZUJF-a enotni stroški dela padli v primerjavi z evro območjem bolj kot v gospodarstvu in kjer se je do tretjega četrtletja 2015 razlika še povečala, so se enotni stroški dela v javnem sektorju povečevali precej hitreje kot v evro območju. A na začetku letošnjega leta se je razlika v enotnih stroških dela javnega sektorja začela celo ponovno povečevati.

Junjsko povečanje javnofinančnih prihodkov je bilo pričakovano, porast pa je presegel pričakovanja. Od neposrednih davščin so junija medletno najbolj porasli prispevki za pokojninsko zavarovanje in dohodnina, sledili so davki od dohodka pravnih oseb in

prispevki za zdravstveno zavarovanje. Od domačih davkov na blago in storitve so junija najbolj porasle trošarine, v celotnem drugem četrtletju pa prihodki od davka na dodano vrednost in trošarine.

V pol leta je v javne blagajne priteklo za pol milijarde evrov več kot v prvi polovici lanskega leta. Stanje je precej podobno stanju konec 2005, zato je treba opozoriti na pritiske po zniževanju davkov in jih zavrniti. Obilje pa omogoča takoj odpraviti vsaj najhujše posledice nekaj minulih potez ekonomske politike. Mednje sodi neplačevanje bolnic in kopičenje zamud zaradi nesmiselnega formalnega blokiranja neravnotežja v denarnem toku zdravstvene blagajne, ki je povečalo dolg in škodovalo plačilni disciplini, saj bi morale bolnice v fiskalno urejeni državi biti brezhiben plačnik.

15

Skupni krediti privatnim enotam so maja minimalno zrasli; k temu so prispevali le krediti gospodinjstvom, krediti podjetjem pa so ponovno padli; po rasti konec lanskega leta, že od januarja mencajo na mestu. Tudi v evro območju krediti podjetjem stojijo, a je njihova raven glede na BDP mnogo višja. Krediti gospodinjstvom so po tretjem četrtletju 2016 začeli opazno pospeševati, a raven teh kreditov je glede na BDP v Sloveniji še mnogo manjša kot v evro območju.

Skupni depoziti privatnih oseb so maja narasli, bolj dolgoročna rast pa že od januarja slabi. Depoziti gospodinjstev prehitvajo ustrezne depozite v evro območju že od konca 2013 dalje. Depoziti podjetij so se maja zmanjšali, ponovno se je zmanjšala tudi njihova bolj dolgoročna dinamika, ki pa ostaja opazno močnejša kot v evro območju.

Obrestne mere ECB ostajajo nespremenjene, enoletni euribor pa negativen. Nekatere posojilne obrestne mere so se nekoliko znižale, depozitne obrestne mere pa se niso spremenile.

Po popravkih, ki jih je opravila BS, je letošnji petmesečni presežek tekoče plačilne bilance na ravni primerljivega lani. Presežek slej ko prej nastaja na računih blaga in storitev, primanjkljaj pa na računih primarnih (predvsem kapitala) in sekundarnih (predvsem državnih) dohodkov. Zunanja zadolženost se v drugem četrtletju ni zmanjševala, donosi na slovenske desetletne obveznice pa so nekoliko narasli.

RISK AND OPPORTUNITY OF THE ABUNDANCE IN PUBLIC REVENUES

Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar

16

After a strong March, domestic consumption slowed down in April; a significant part of the decline is seasonal. The slowdown is also reflected in the movements of revenues by economic activities, which confirm that accelerating growth up to the first quarter of this year depended mainly on consumers spending, exports and investments in construction. The strongest contribution was made by investments while the most sustainable contribution was made by export demand, which has been since the beginning of 2015 constantly pumping up GDP growth. The deceleration of construction revenues was thus important for the April braking of growth; less systematic deceleration of the government's spending since the first quarter of 2016, was also important.

Both, exports and imports, in the first five months of 2017 were continuously growing rapidly, with a small positive balance being maintained. In intra-EU trade, Slovenia created small deficit, which was covered by the trade surplus with the rest of the world.

Economic activity in the EU, which largely shapes the situation in the Slovenian economy, remains solid, and the unemployment rate is rapidly declining. Such good economic results also influence the assessments of the present situation and the expectations. Optimism in the Slovenian economy is also strengthening. Expectations of builders continue to grow rapidly, exporters continue to expect an above-average growth in demand, and expectations in retail trade also exceed the long-term average level. Expectations do not therefore indicate to a noteworthy contraction of final consumption over the next few months.

Industrial production climbed above a comparable level in 2008, and its growth is about three times faster than growth throughout the European Union. In five months, it was almost 7 percent higher than last year. Slovenia's export-oriented manufacturing structure is thus increasing its market share and current growth is not only a consequence of the overall economic situation.

In the first five months, the value of construction works was almost 18% higher than in the same period last year. After the start of high-rise construction, the low-rise construction has finally begun. With the acceleration, the growth of construction activity in Slovenia overtook its growth in the European Union; indeed, its decline during and after the crisis in Slovenia was much deeper.

Tourism, judging by the overnight stays, has been increasing since 2015. The strengthening is mainly based on the increase in the number of overnight stays by foreign guests.

The activity in the transportation sector is also increasing: the transport of goods by road and rail, and the number of passengers at the airport are growing, while the airline's passenger traffic drops dramatically.

The labor market gradually returns to balance. The number of active persons, and especially employees in companies and organizations, has been increasing. At the same time, the number of registered job-seekers has dropped rapidly. In June, they were 15 percent less than a year earlier, but 40 percent more than before the crisis. In May, the unemployment rate was below the EU average even more below the euro area average, but it was falling everywhere.

17

Prices, both in Slovenia and in the euro area, continue to descend. In June, the cost of living remained unaltered, in the long run, price growth was decreasing. After April, price growth in the EU also decreased in the long run, although the decrease in Slovenia was higher.

The prices of industrial producers rose in May and have also grown year on year. The prices of raw materials continue to rise fastest. While at the beginning of the year the producer prices of exported goods were rising faster, in May prices of products for the domestic market led, while the prices for export markets, especially outside the euro area, remained the fastest in the year on year comparison.

Price expectations continue growing, except in retail trade, where prices, with noticeable fluctuations, stick to more long-term average dynamics. The prices of raw materials in € slowed down until the end of June, while prices of metals were rising strongly.

In spite of strong economic activity, wages and unit labor costs halted. In April, average wages declined sharply, and current wage growth was negative in most activities, which is surprising in the face of rapid economic growth. In public sector, wages have increased, especially in health care.

Unit labor costs, which were largely squeezed in the public sector but also reduced in the business sector began in the middle of last year hunt the euro area. The catching-up and overtaking of unit labor costs in the euro area stopped at the end of last year. In the public sector, where due to the ZUJF, labor costs fell more than in the business sector, the gap continued to widen until the third quarter of 2015. After short catching up, unit labor costs in the public sector increased substantially in the beginning of 2017.

The June increase in general government revenue was expected, though the increase exceeded expectations. In June, the largest increases were recorded in pension contributions and personal income taxes, followed by corporation taxes and health insurance contributions. Among indirect taxes excise duties on domestic goods and services were the highest in June, while revenues from value added tax and excise duties were high during the second quarter.

18

In half a year, half a billion € more were collected by public burses than in the first half of last year. The situation is quite similar to the situation at the end of 2005, and it is important to draw attention to pressures to lower taxes and to reject them. Abundance, however, makes it possible to immediately eliminate at least the worst consequences of some of the past economic policy mistakes. Among them is the non-payment of hospitals and the accumulation of delays due to the absurd formal blockade of the imbalance in the cash flow of the healthcare fund. It increased debt and harmed the payment discipline.

Total loans to private units rose slightly in May; only loans to households contributed to this, while loans to companies fell again. In the euro area, corporate loans also stand, but their level of GDP is much higher. After the third quarter of 2016, household loans began to noticeably accelerate, but the level of these loans is even much lower in Slovenia than in the euro area.

Total deposits of private persons rose in May, more long-term dynamics has been weakening since January. Household deposits have overtaken the corresponding deposits in the euro area since the end of 2013. Corporate deposits declined in May, and their longer-term dynamics, which remains noticeably stronger than in the euro area, dwindled again.

ECB interest rates remained unaltered, the one-year euribor negative. Some borrowing rates decreased slightly and deposit interest rates did not change.

Following the adjustments made by the BS, this year's five-month surplus of the current balance of payments is at the level comparable to last year level. The surplus is formed on the goods and services accounts, and the deficit on the accounts of primary (primarily capital) and secondary (primarily state) incomes. External indebtedness did not decrease in the second quarter, while yields on Slovenian ten-year bonds rose slightly.

AGREGATNO POVPRŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

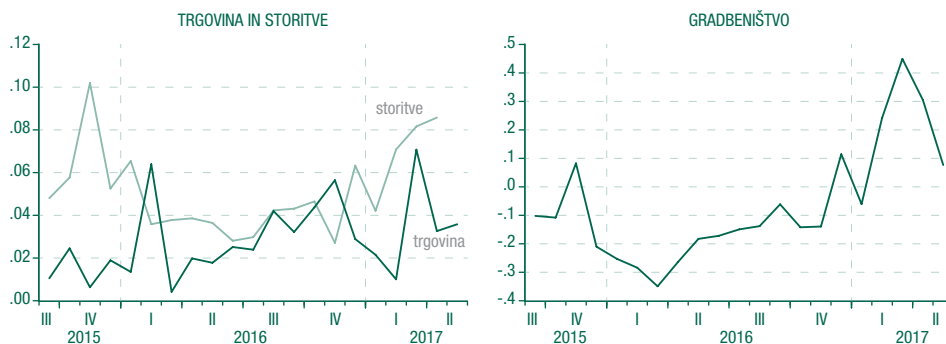
1. Kratkoročen nihaj navzdol v domačem trošenju

Domače trošenje se je po zelo močnem marcu umirilo (zmanjšalo se je za 6-5%), vendar je bil precejšen del zmanjšanja sezonske narave, saj je bolj dolgoročno domače končno trošenje še vedno naraščalo po 4% na letni ravni.

Zmanjšale so se vse tri komponente domačega končnega trošenja. Trošenje prebivalstva se je zmanjšalo tekoče za 6.5%, vendar se je opazno skrčilo tudi bolj dolgoročno (negativna je postala tako medletna stopnja kot trendna dinamika). Investicije so se tekoče zmanjšale le sezonsko (za 2.1%), medtem ko se je bolj dolgoročna dinamika močno okrepila; še zlasti izstopa trendna rast, ki je dosegla najvišje vrednosti, od kar spremljamo ta pojav. Tudi zelo variabilno trošenje države se je aprila precej skrčilo (medletna stopnja je padla na samo 0.4%).

Izvozno povpraševanje, ki že vse od decembra 2016, sicer z nihaji, zelo hitro narašča, je najvišjo rast doseglo marca, medtem ko se je aprila njegova dinamika precej zmanjšala (trendno je naraščalo samo še po 3% letno), vendar je že maja ponovno zelo močno pospešilo. Medletna stopnja je porasla na preko 10%, trendna dinamika pa celo na preko 20% na letni ravni. Dinamika izvoznega povpraševanja na trgih izven EU je krepkejša od celotnega izvoznega povpraševanja in tudi močnejša kot v celotni EU (preseglja jo je za okoli 5-6 odstotnih točk na letni ravni). Tako je, na primer, medletna rast izvoza Slovenije na trge izven EU aprila preseglja 7%, medtem ko je izvoz celotne EU celo medletno padel za 1.6%.

Dinamika prihodkov



Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Nominalni prihodki; desezonirano; medletne stopnje rasti

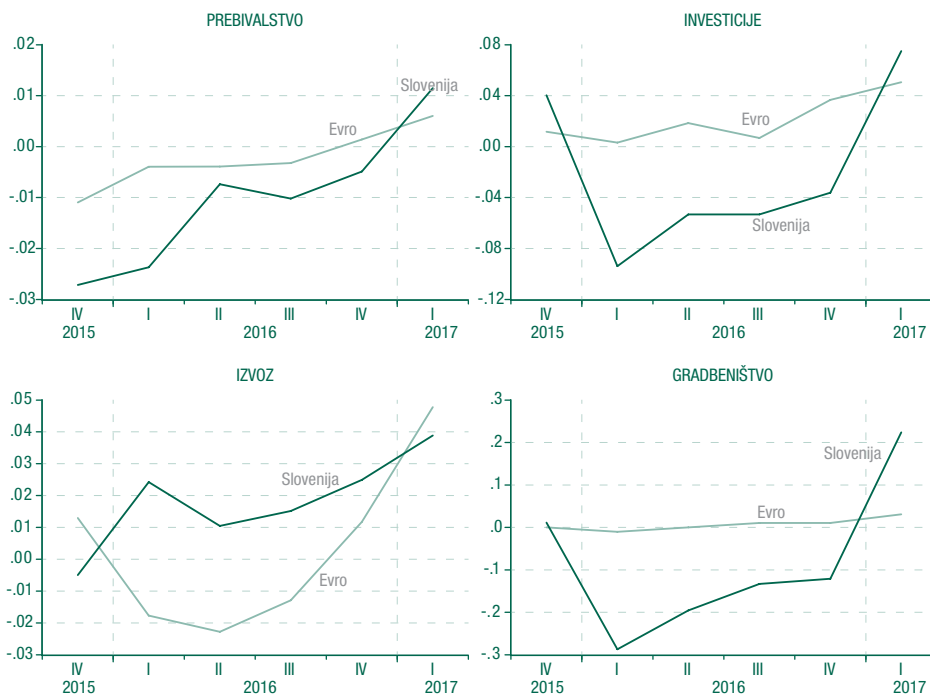
Naravo aprilskega opaznega umirjanja trošenja je smiselno preveriti tudi na hitro dosegljivih podatkih o realizaciji posameznih dejavnosti. Na sliki je tako prikazana desezonirana medletna dinamika prihodkov gradbeništva, trgovine na drobno in storitvenih sektorjev. Tudi ti podatki dokumentirajo aprilsko umirjanje (padec) ocenjenih komponent domačega končnega trošenja, vendar je umirjanje prihodkov precej manj intenzivno, saj so medletne stopnje rasti navkljub umirjanju še vedno visoke; najnižje so bile v trgovini, vendar so tudi tam še vedno presegle 3.5%, medtem ko so v gradbeništvu in v storitvenih sektorjih presegle 8%: pri tem prihodki v storitvenih sektorjih sploh ne kažejo umirjanja.

20

Možen učinek opaznega obrata v dinamiki prihodkov po prvem četrtletju na dinamiko celotnega končnega trošenja je potrebno ovrednotiti glede na vlogo posameznih komponent trošenja v pospeševanju gospodarske aktivnosti v zadnjih nekaj četrtletjih. Zato je na naslednjih dveh slikah prikazana podrobnejša slika pospeševanja gospodarske rasti v zadnjih treh četrtletjih.

Na dlani je, da je pospeševanje rasti gospodarske aktivnosti do prvega četrtletja letos odvisno predvsem od trošenja prebivalstva, rasti izvoza ter rasti investicij v gradbene objekte. Vse tri komponente so poganjale rast vsaj od začetka 2016 naprej. Najmočnejši je bil prispevek rasti investicij v gradbene objekte, saj je po hitrosti večkrat presegal rast BDP, najbolj vzdržan pa je bil prispevek izvoznega povpraševanja, ki že od začetka 2015 rast BDP neprenehoma tišči navzgor.

Gonilniki rasti



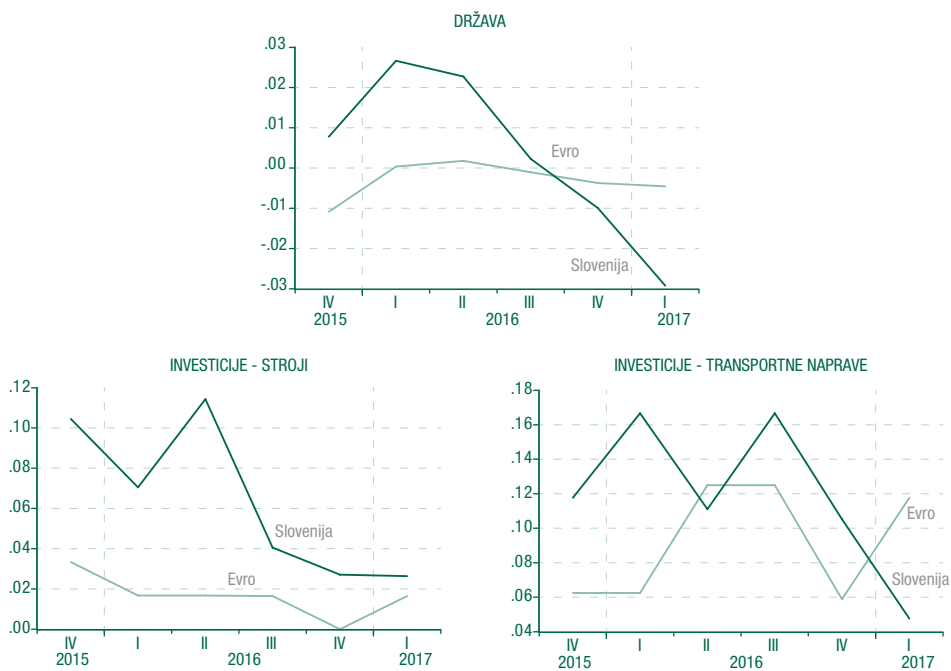
21

Vir: EUROSTAT; lastni izračuni

Opomba: Komponente končnega trošenja na enoto BDP; medletne stopnje rasti; desezonirane vrednosti

Ostale komponente investicij so sicer tudi naraščale vendar počasneje od BDP, torej se je njihov delež v BDP še vedno povečeval vendar vse bolj počasi, medtem ko se trošenje države kot delež BDP krčil, torej neposredno stiskal rast gospodarske aktivnosti.

Zaviralci rasti



Vir: EUROSTAT; lastni izračuni

Opomba: Komponente končnega trošenja na enoto BDP; medletne stopnje rasti; desezonirane vrednosti

Lahko povzamemo, da je od prikazanih indikatorjev rasti končnega trošenja in prihodkov dejavnosti, za vzdrževanje nespremenjene dinamike BDP pomembno predvsem prikazano zaviranje rasti prihodkov gradbeništva, precej manj pa tudi sistematično pešanje trošenja države, ki traja že od prvega četrtertletja 2016 in ki je v prvem četrtertletju letos že prešlo v krčenje deleža države v končnem trošenju (počasnejše naraščanje trošenja države od trošenja gospodarske aktivnosti).

2. Nadaljuje se hitra rast blagovne menjave ob zmernem pozitivnem saldu

Tako izvoz kot uvoz v prvih petih mesecih 2017 neprekinjeno hitro rasteta, pri čemer je ohranjen majhen pozitiven saldo.

V maju je skupni izvoz znašal 2397 milijonov € (14.1% več kot maja 2016), skupni uvoz 2391 milijonov € (16.8% več kot maja lani), kar da pozitivni saldo 6 milijonov € oziroma 100.3% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga v EU 1854 milijonov € (13.6% več kot leto prej), prejem blaga iz EU 1903 milijonov € (11.8% več), kar pomeni

primanjkljaj 49 milijonov € oziroma 97.4% pokritje prejema z odpremo blaga. V menjavi z nečlanicami EU je bil izvoz 544 milijonov € (16.0% več kot lani), uvoz blaga 488 milijonov € (41.3% več kot lani), kar pomeni presežek 56 milijonov € oziroma 111.40% pokritje uvoza z izvozom.

V prvih petih mesecih 2017 je skupni izvoz znašal 11403 milijonov € (11.1% več kot v enakem razdobju 2016), skupni uvoz 11159 milijonov € (13.8% več), kar da presežek menjave 244 milijonov € oziroma 102.2% pokritje uvoza z izvozom. Odprema blaga v EU je v tem obdobju znašala 8824 milijonov € (10.2% več kot pred letom), prejem blaga iz EU 9013 milijonov € (13.3% več), kar da primanjkljaj 190 milijonov € ali 97.9% pokritje prejema z odpremo. Izvoz v nečlanice EU je znašal v petih mesecih 2579 milijonov €, uvoz 2146 milijonov €, kar da presežek 433 milijonov € oziroma 120.2% pokritje uvoza z izvozom.

23

Trgovinska menjava
(desezonirano, milijoni €)



Vir: SURS, Opomba: saldi menjave so letni

Trendna majska rast skupnega izvoza je bila 2.41%, uvoza pa 2.51%, kar oboje kaže zelo visoko pozitivno dinamiko. V aprilu so bili medletni pogoji menjave poslabšani za 4.89%, v EU28 pa za 5.33%.

3. Dobre ocene in optimistična pričakovanja

24

Za končno oceno verjetnosti nadaljevanja dinamike BDP je potrebno pogledati kratkoročna pričakovanja. Pričakovanja gospodarskih enot gradbeništva še naprej zelo hitro naraščajo, tako da je presežek enot, ki pričakujejo povečanje nad tistimi, ki pričakujejo zmanjšanje, že presegel dolgoročno ravnotežno raven celo za 20% vseh anketiranih enot. Pri izvoznem povpraševanju enote še naprej pričakujejo nadpovprečno rast povpraševanja, vendar je odstopanje od dolgoročno normalne ravni majhno (vendar konstantno). Pričakovanja, ki kažejo trošenje prebivalstva (pričakovanja enot iz trgovine na drobno in storitev), prav tako presegajo dolgoročno povprečno raven, tako da presežek enot s povečanim povpraševanjem dosega okoli 10% vseh. Pričakovanja torej ne kažejo na obrat v rasti, oziroma na omembe vredno zaviranje končnega trošenja v nekaj naslednjih mesecih.

Gospodarska aktivnost v EU, ki v veliki meri oblikuje stanje v slovenskem gospodarstvu, ostaja solidna, industrijska produkcija v EU28 se je aprila letos v primerjavi z aprilsko lansko povečala za 1,4 odstotke, predelovalna dejavnost za 1,7, gradbena aktivnost za 3,8 in trgovina na drobno za 4,7 odstotkov. Anketna stopnja brezposelnosti je maja upadla na 7.6 odstotno, leto prej je bila 8.6 odstotna.

Tako dobri gospodarski rezultati vplivajo tudi na ocene zdajšnjega stanja in na pričakovanja. Tistih, ki junijska naročila v predelovalni industriji EU ocenjujejo za dobra, je 4.1 odstotnih točk več od tistih, ki jih ocenjujejo za slaba; pred letom dni je bilo prvih za 9.3 odstotne točke manj kot drugih. Naročila v gradbeništvu sicer za dobra ocenjuje 10,5 odstotne točke manj gradbenikov kot jih ocenjuje za slaba, a pred letom dni je bilo prvih za 23 odstotnih točk več od drugih. V trgovini na drobno je trgovcev s pozitivnimi pričakovanji, za 14.5 odstotne točke več kot trgovcev z negativnimi. V primerjavi z naročili v juniju 2016 so se bila naročila v predelovalnih dejavnostih junija letos večja za 13,4 in v gradbeništvu za 12,6 indeksnih točk, pričakovanja v trgovini na drobno pa so se izboljšala za 3 indeksne točke. Splošni poslovni optimizem v EU se je v drugem četrtletju nekoliko zvišal, v primerjavi z drugim četrtletjem lani pa je bil za 6.9 odstotnih točk višji.

Tudi optimizem v slovenskem gospodarstvu se izboljšuje, na kar kažejo kazalniki zaupanja v posameznih dejavnostih; najhitreje se krepí zaupanje v gradbeništvu, kjer se je kazalnik zaupanja od negativnega v januarju do junija največ povečal. V drugih dejavnostih so bili kazalniki zaupanja v prvi polovici leta pozitivni; število optimistov je v vseh mesecih preseglo število pesimistov, vendar pa se je presežek optimistov nad pesimisti v trgovini na drobno zmanjševal.

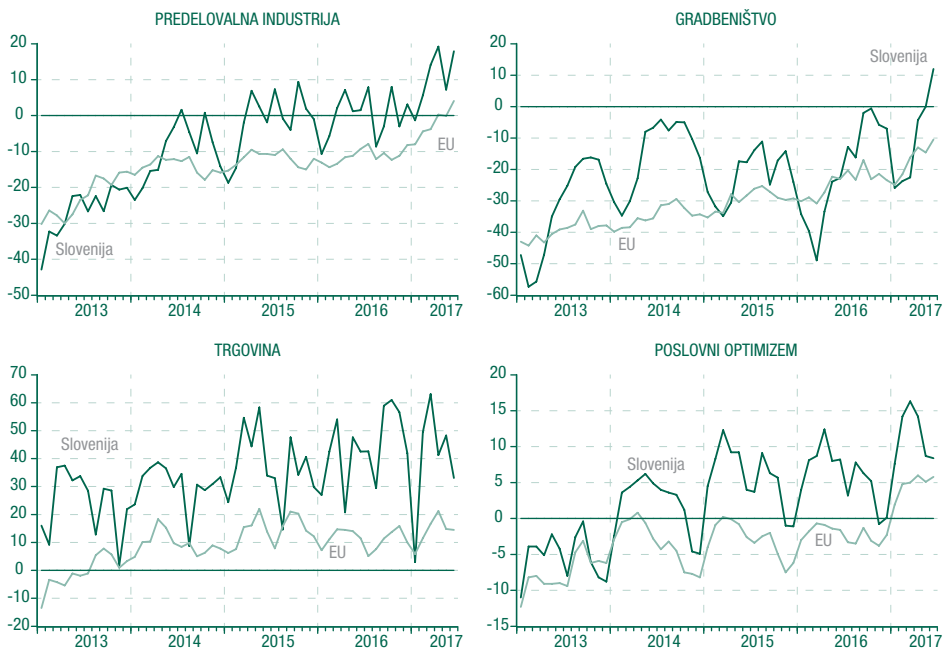
Gospodarska klima v Sloveniji

Medletne spremembe	Kazalnik gospodarske klime	Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih	Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno	Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih	Kazalnik zaupanja v gradbeništvu
2017/1	8,5	8	48	19	-7
2017/2	11,3	14	21	21	3
2017/3	14,0	16	22	25	2
2017/4	14,1	14	13	28	12
2017/5	11,9	9	16	26	12
2017/6	13,1	8	12	27	20

25

Vir: SI-STAT

Naročila in pričakovanja



Vir: Eurostat

Ocene in pričakovanja v slovenskem gospodarstvu so nad povprečji v EU; v predelovani dejavnosti je bilo 18 odstotkov več proizvajalcev, ki so junijska naročila ocenjevali kot dobra, kot tistih, ki so jih ocenjevali za slaba, v gradbeništvu je bilo prvih za 12 odstotkov več kot drugih, v trgovini na drobno pa bilo trgovcev s pozitivnimi pričakovanji za tretjino več kot trgovcev z negativnimi pričakovanji.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Visoka raven industrijske produkcije

26

Industrijska produkcija je bila maja 9%, v prvih petih mesecih 2017 skupaj pa skoraj 7% večja od primerljive lanske. Od januarja do maja letos je bila proizvodnja v rudarstvu 13%, v predelovalnih dejavnostih 7% ter pri oskrbi z električno energijo, plinom in paro za slabe 3% večja kot pred letom. V samem maju se je produkcija v rudarstvu in predelovalnih dejavnosti dodatno okrepila, pri oskrbi z električno energijo, plinom in paro pa poslabšala. Med posameznimi predelovalnimi dejavnostmi so bile prvih pet mesecev letos za desetino ali več nad primerljivo lansko ravno storitve sektorja popravilo in montaža strojev (18%), produkcija v usnjarski, pohištveni in strojni industriji (vse nad 12%), proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas ter proizvodnja električnih naprav (obe nad 11%). Na nasprotni strani sta bili med januarjem in majem 2017 manjši kot pred letom proizvodnja tekstilij (19%) ter proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov (4%). Upadanje se je nadaljevalo tudi v samem maju. V tem mesecu se je poslabšala še dejavnost proizvodnje pijač.

Glede na ekonomski namen dejavnosti (repromaterial, oprema, življenjske potrebščine) se je v primerjavi s proizvodnjo v prvih petih mesecih 2016 v enakem obdobju letos najbolj povečala proizvodnja opreme (10%, v maju se je rast dodatno pospešila), sledi proizvodnja izdelkov za vmesno porabo (6%) in šele nato proizvodnja življenjskih potrebščin (5%). Pri slednjih se je proizvodnja trajnih izdelkov (povečanje za 8%) okrepila bolj od proizvodnje netrajnih izdelkov (4,5%).

Industrijska produkcija se je letos povzpela tudi nad primerljivo raven v 2008 (obdobje velike svetovne konjunktore, v Sloveniji pa tudi obdobje hitre inflacije ter primanjkljaja v menjavi s tujino). Med januarjem in majem 2017 je bila naša industrijska produkcija realno že dobre 3% večja kot v enakih mesecih 2008. Podatke o dodani vrednosti imamo le na četrtletni ravni. V prvem letošnjem kvartalu je bila dodana vrednost v slovenski industriji realno 5%, nominalno (v evrih) pa 19% nad primerljivo ravno 2008. Osnove za nadaljnjo rast pa so takšne, da se nam ne obeta niti pospešek inflacije, niti začetek nastajanja zunanjetrgovinskega primanjkljaja. Če se bo presežek v slovenski zunanjetrgovinski menjavi na rovaš rasti industrijske produkcije (in rasti dohodkov nasploh) nekoliko znižal, bo to samo koristno.

Rast industrijske produkcije v Sloveniji je približno trikrat hitrejša od rasti industrijske produkcije v celotni Evropski uniji. Podobno velja za samo predelovalno dejavnost. Ker gre pri Evropski uniji obenem za naš najpomembnejši trg, lahko sklepamo, da si Slovenija ob izvozno orientirani strukturi predelovalnih dejavnosti povečuje tržni delež in da sedanja rast ni zgolj posledica splošne konjunktore. To je precejšen uspeh za državo iz območja evra v konkurenci z gospodarstvi držav članic, ki si še vedno lahko »pomagajo« s tečajno politiko.

5. Hitra rast gospodarske dejavnosti izven industrije

V prvih petih mesecih letos je bila vrednost gradbenih del v Sloveniji realno skoraj 18% večja kot v enakem obdobju lani. Maja je presejala primerljivo lansko za dobre 5%. Sedanja rast gradbene dejavnosti se je začela v drugi polovici 2016 na področju visokih gradenj ter investicij prebivalstva v stanovanja, od letošnjega februarja dalje pa so se končno začeli izboljševati tudi rezultati nizkih gradenj (t.i. »gradbeni inženirski objekti«), kjer je pomen investicij države večji. Te so se namreč na prehodu dveh finančnih perspektiv Evropske unije (2007 do 2013 ter 2014 do 2020) najprej zelo povečale in nato hitro upadle. Med januarjem in majem 2017 je bila vrednost gradbenih del pri stavbah za 40%, pri gradbenih inženirskih objektih pa 10% večja kot pred letom.

27

Merjeno po vrednosti gradbenih del je po zadnji svetovni finančni krizi slovensko gradbeništvo najbolj upadlo 2013. Na koncu naše krize dvojnega dna (recesija 2009 in ponovno v 2012 ter 2013) je bila, vrednost gradbenih del v Sloveniji realno 63% manjša kot 2008 – merjeno glede na raven v prvih petih mesecih leta 2008 in 2013. Od tedaj pa do obdobja med januarjem in majem letos se je ta vrednost povečala za 15%. Pri tem smo imeli 2014 in 2015 nihaj navzgor (zaključek finančne perspektive 2007 – 2013) ter 2016 nihaj navzdol. Od letos dalje si lahko tudi na tem področju obetamo stabilnejšo rast dejavnosti, kar bo med drugim ugodno vplivalo na nadaljevanje rasti slovenskega bruto domačega produkta. Z letošnjim pospeškom je rast gradbene dejavnosti v Sloveniji prehitela povečevanje aktivnosti tega sektorja v Evropski uniji. Seveda pa je bil njen upad med in po zadnji svetovni finančni krizi v Sloveniji precej globlji kot v celotni Evropski uniji.

Dejavnost slovenskega turizma, sodeč po prenočitvah, narašča od 2015. Prvih pet mesecev letos je bila 9% večja kot v enakem obdobju lani (v samem maju je bilo število turističnih prenočitev 5% večje kot pred letom). Krepitev našega turizma temelji predvsem na povečevanju števila prenočitev tujih gostov. Maja 2017 je bilo 5%, od januarja do maja skupaj pa dobre 13% nad primerljivo lansko ravno. Število prenočitev domačih gostov je bilo maja dobrih 5% in od januarja do maja 3% večje kot leto prej. Sodeč po številu prenočitev tujih gostov so za naš turizem najpomembnejše Italija, Avstrija in Nemčija. Število prenočitev gostov iz teh držav se je tudi v prvih petih mesecih 2017 povzpelo nad primerljivo lansko. Se je pa v enakem obdobju precej bolj povečalo število prenočitev turistov iz Rusije, ZDA in Združenega kraljestva.

Skupaj s konjunkturo narašča tudi dejavnost prometa. Prevoz blaga (tonski kilometri) po cestah je bil v prvem letošnjem četrtletju 13%, prevoz blaga po železnici pa v zadnjem lanskem četrtletju (novejših podatkov še ni) za 11% večji kot pred letom. Pristaniški promet (tone) je bil prvih pet letošnjih mesecev skupaj za 6% obsežnejši od primerljivega lanskega. Maja je sicer zanihal navzdol in bil za 4% manjši kot leto prej. Promet potnikov na letališčih je bil med januarjem in majem 2017 skoraj 23%, v samem maju pa 26% večji kot v enakem obdobju lani. Posebnost je upadanje letalskega potniškega prometa (merjeno s potniškimi

kilometri). Maja je bil 26%, prvih pet mesecev 2017 skupaj pa 20% pod primerljivim lanskim.

Nominalni prihodek (merjeno v evrih in vključno z inflacijo) sektorja »promet in skladiščenje« je bil prve letošnje štiri mesece za 10% večji kot v enakem obdobju 2016.

6. Trg dela se postopoma vrača v ravnovesje

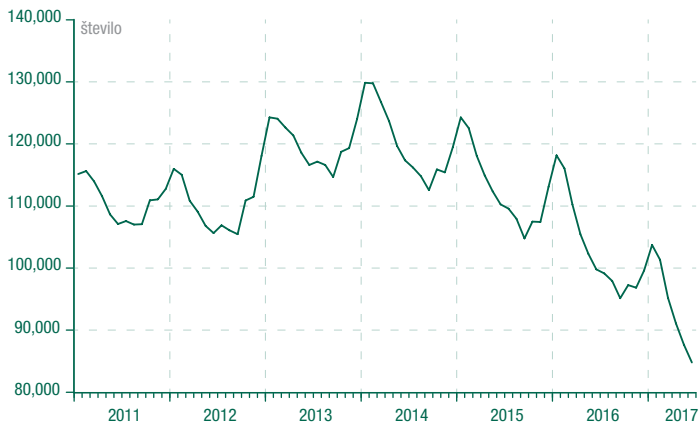
28

Delovno aktivnih (zaposlene in samozaposlene osebe skupaj) je bilo aprila 2017 v Sloveniji za 28.463 ali skoraj 4% več kot aprila lani ter kar za 49.344 ali 6% več kot v enakem mesecu 2013, letu, ko se je začela sedanja rast zaposlenosti. Ta se je sicer dodatno pospešila v lanskem marcu, njena hitra rast pa se je nadaljevala vsaj do letošnjega aprila. V tem mesecu je bilo delovno aktivnih še vedno 34 tisoč (4%) manj kot aprila 2008 (pred finančno krizo), a precej več kot pred začetkom pregrevanja slovenskega gospodarstva v 2006, 2007 in 2008. Glede na april 2005 je bilo aprila letos v Sloveniji za 30 tisoč ali 4% več delovno aktivnih.

V letošnjem aprilu je število zaposlenih v podjetjih in organizacijah svojo primerljivo lansko raven presegalo za dobre 3%, število samozaposlenih za dobra 2%, število oseb v delovnem razmerju pri samozaposlenih pa za slaba 2%.

Podatke o brezposelnih, registriranih na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, imamo do junija. V tem mesecu jih je bilo 84.793. Od lanskega junija je njihovo število upadlo za 15.002 ali 15%. Stopnja »registrirane« brezposelnosti (število registrirano brezposelnih deljeno z vsoto števila delovno aktivnih in registrirano brezposelnih – skupaj predstavljajo za delo aktivno zainteresirano prebivalstvo) je bila aprila letos 9,8% in se je do junija znižala na okoli 9,1%. Vrh je dosegla januarja 2014 s 14,2% (129.843 iskalcev zaposlitve). Kljub izboljšanju v zadnjih letih je bilo brezposelnih junija letos vendarle še za 24.083 oziroma 40% več kot v enakem mesecu 2008 a vendarle 4.148 oziroma 5% manj kot junija 2005.

Iskalci dela



Vir: ZRSZ

Stopnja brezposelnosti ocenjena z anketo po metodologiji Mednarodne organizacije dela (upoštevata tudi neformalne oblike dela) je bila maja letos v Sloveniji 6,8%, v Evropski uniji 7,6% ter v petnajstih »starih« članicah Evropske unije 9,1%. Med članicami območja evra imajo nižjo stopnjo brezposelnosti od Slovenije v Nemčiji (3,9%), na Malti (4,1%), na Nizozemskem (5,1%), v Avstriji (5,4%), v Luksemburgu (6%) ter na Irskem (6,4%).

GENE, PLAČE IN STROŠKI DELA

7. Cene, tako v Sloveniji kot v evro območju, še naprej pešajo

Junija so življenjski stroški ostali nespremenjeni. Bolj dolgoročna dinamika se je opazno znižala, vendar je bilo znižanje skoraj v celoti posledica lanskoletnega skoka, torej posledica spremembe osnove primerjave. Struktura cen se je ponovno opazno spremenila, saj so se cene blaga zmanjšale (za 0.6%), storitev pa opazno povečale (za 1.2%). Bolj dolgoročna dinamika cen blaga se je skoraj zaustavila (padla je na samo 0.3% letno), medtem ko je pri storitvah malenkost porasla (na 1.8%).

Od skupin proizvodov so se junija povečale cene počitniških paketov (k skupnemu povečanju so ustrezna povečanja prinesla 0.3 odstotne točke) in cene telefonskih storitev. K zmanjšanju skupnega indeksa cen pa so (po 0.1 odstotne točke) prispevale nižje cene sadja, oblačil in obutve, pogonskih goriv ter zelenjave.

Po aprilu se je bolj dolgoročno zmanjšala rast cen tudi v EU, čeprav je bilo zmanjšanje v Sloveniji večje. V EU primerljiv indeks cen je harmoniziran indeks. Ta se je v Sloveniji junija zmanjšal za 0.1%, medletno pa se je spustil na 0.9%. Istočasno se je v EU zmanjšal le z 1.4% na 1.3%. Rast cen se tudi sicer hitro zaustavlja, tako v evro območju kot v Sloveniji. Vrh je dosegla februarja, ko je v evro območju medletno naraščala po 2%, medtem ko je junija naraščala medletno samo še, kot rečeno, po 1.3%. Pešanje inflacije je v Sloveniji še močnejše, saj so cene v Sloveniji februarja naraščale kar po 2.5%, junija pa le še po 0.9%.

30

Cene industrijskih proizvajalcev so se maja povečale za 0.2%, tako da so medletno naraščale po 2.4%. Še naprej najhitreje naraščajo proizvajalčeve cene surovin (letno po preko 3.5%), med dejavnostmi pa cene v predelovalni dejavnosti (medletno po preko 2.5%). Medtem ko so na začetku leta naraščale proizvajalčeve cene predvsem pri izvoznem blagu, so maja vodile cene proizvodov za domači trg, medletno pa so še naprej najhitreje naraščale cene za izvozne trge, še zlasti izven evro območja.

Cenovna pričakovanja še naprej ne kažejo umirjanja cen. Pričakovanja tako v storitvenih dejavnostih kot v predelovalni dejavnosti opazno presega dolgoročne povprečne vrednosti pričakovane dinamike. Pri obeh število proizvodnih enot, ki pričakujejo povečanje cen, presega število podjetij, ki pričakujejo zmanjšanje cen za okoli 10% vseh anketiranih enot. Le v trgovini na drobno se cene, sicer z opaznimi nihaji, še vedno držijo bolj dolgoročne povprečne dinamike.

Cene surovin v evrih so se do konca junija še naprej umirjale. V tekočem mesecu so porasle za 2.1%, pri tem so najhitreje naraščale cene kovin (za preko 4.2%), medtem ko so se cene neprehrambenih kmetijskih surovin povečale le za 0.3%, cene nafte pa so celo padle za 2.3%. Medletno je evrski indeks samo še 1.8% nad ravniyo v lanskem juniju. Daleč vodijo cene kovin, saj naraščajo po medletni stopnji rasti preko 15%, medtem ko se tudi medletno cene nafte zmanjšujejo po preko 2% letno.

8. Navkljub močni gospodarski aktivnosti se plače in enotni stroški dela zaustavljajo

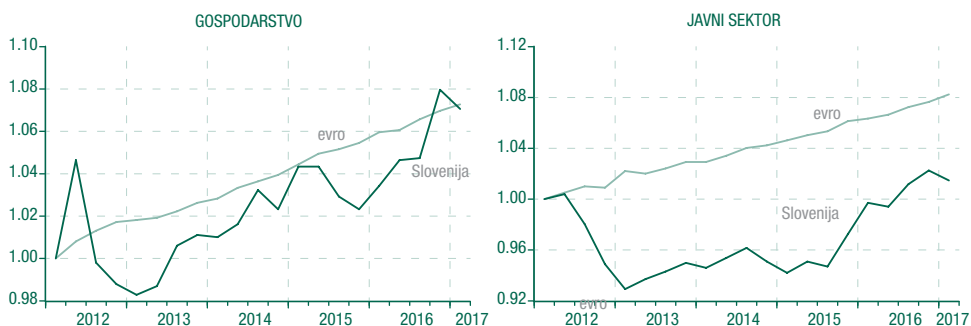
Aprila so se povprečne plače opazno zmanjšale (2%). Zmanjšanje ni bilo le sezonsko, saj se je skrčila tudi njihova bolj dolgoročna dinamika (na 1.3%). Čeprav desezonirana tekoča rast (impulzni trend) še ni negativna, pa je hitrost umirjanja rasti velika, saj se je impulzni trend znižal samo še na desetino desezonirane rasti (na manj kot 0.5% letno), ki je prevladovala v zadnjih dvanajstih mesecih. Tako intenzivno spreminjanje (zmanjševanje) bolj dolgoročne rasti, kot ga kažejo povprečne plače, preseneča glede na zelo hitro rast gospodarske aktivnosti. Nekaj od krčenja povprečnih plač pojasnjuje sicer tudi zmanjšanje števila plačanih ur, ki ga dokumentira precej močnejša in pospeševana dinamika plač na plačano uro. Aprila so povprečne plače na uro naraščale medletno po 5.3% letno, medtem ko je bila tekoča rast bistveno hitrejša, impulzni trend je rasel celo po preko 10% na letni ravni.

Teoča rast povprečnih plač je bila aprila v veini dejavnosti negativna, plače so se povečevale le v prometu ter skladiščenju in še zlasti gostinstvu, kjer so rasle celo po preko 2.1% mesečno. V ostalih dejavnostih gospodarstva so se povprečne plače zmanjševale. V dejavnostih javnega sektorja so se povečevale, še zlasti hitro so naraščale plače v zdravstvu, kjer so mesečno naraščale po preko 2.3%. Najbolj intenzivno so se aprila plače tekoče zmanjševale v oskrbi z električno energijo ter v informacijski in komunikacijski dejavnosti, po skoraj 7% mesečno. Bolj dolgoročno so se plače opazno povečevale v rudarstvu (kjer so medletno rastle celo po preko 6%), v gostinstvu ter poslovanju z nepremičninami. V javnem sektorju pa so najhitreje naraščale v oži državi (po preko 4% letno) in zdravstvu (po 3.1% letno).

31

Objavljeni so že podatki o enotnih stroških dela za prvo letošnje četrtletje. Ločeno za gospodarstvo in javni sektor so prikazani na priloženih slikah. Prikazano je gibanje enotnih stroškov od začetka 2012.

Enotni stroški dela v gospodarstvu in v javnem sektorju



Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Enotni stroški dela; gospodarstvo in javni sektor; desezonirano; normirano na 2012/I=1

ZUJF, ki je bil uveljavljen v 2012, je močno stisnil predvsem enotne stroške negospodarstva, čeprav so se (zaradi demonstracijskega učinka) zmanjšali tudi enotni stroški slovenskega gospodarstva; do konca 2012 so namreč zaostali za enotnimi stroški v evro območju za okoli 3 odstotne točke. Tam so ostali, do sredine lanskega leta, ko so začeli enotni stroški dela v gospodarstvu Slovenije glede na evro območje pospeševati. Dohitevanje in prehitevanje se je konec lanskega leta zaustavilo, čeprav je pospeševanje gospodarske aktivnosti in pričakovanega zaposlovanja v Sloveniji bistveno močnejše kot v evro območju. Tako so bili v prvem četrtletju letos enotni stroški dela gospodarstva v Sloveniji relativno ponovno enaki kot na začetku 2012.

V javnem sektorju so zaradi ZUJF-a enotni stroški dela padli v primerjavi z evro območjem bistveno bolj kot v gospodarstvu (za okoli 9 odstotnih točk). Do tretjega četrtletja 2015

se je razlika še povečala (na okoli 11 odstotnih točk). Od takrat dalje pa se enotni stroški dela v javnem sektorju v Sloveniji povečujejo hitreje kot v evro območju. Res opazen skok enotnih stroškov dela je povzročilo sproščanje napredovanj konec 2015 (ko se je razlika zmanjšala na 8 odstotnih točk), medtem ko je po 2016/II prehitevanje precej manjše, na začetku letošnjega leta pa se je razlika v enotnih stroških dela javnega sektorja (med Slovenijo in evro območjem) ne le prenehala zmanjševati, temveč se je začela celo ponovno povečevati (porasla je na preko 6 odstotnih točk, glede na začetek implementacije ZUJF-a, torej 2012/I).

9. Obilni javnofinančni prihodki

Premik v timingu vplačil in šibkejša sezona so maja opazno oslabili javnofinančne prihodek (medletno so se zmanjšali za 3.2%). Zato je bilo seveda junijsko opazno povečanje prihodkov pričakovano. Vendar je junijski porast presegel pričakovanja, saj je tekoče presegel majske prihodke za 8.1%, medletno pa za 11%. V drugem četrtletju so tako bili javnofinančni prihodki kar za 8.4% (skoraj za 1% BDP – 325 milijonov) višji kot pred letom dni.

Od neposrednih davkov in ostalih prihodkov so junija medletno absolutno najbolj porasli prispevki za pokojninsko zavarovanje in dohodnina (za okoli 20 milijonov) ter davki od dohodka pravnih oseb in prispevki za zdravstveno zavarovanje (za okoli 11 milijonov), v celotnem drugem četrtletju pa davek od dohodka pravnih oseb (za preko 70 milijonov) ter dohodnina in prispevki za zdravstveno zavarovanje oziroma pokojninsko zavarovanje (za preko 50 milijonov). Ker se povprečne plače v letošnjem letu malo spreminjajo, je velik del povečanja prispevkov prinesla rast zaposlovanja. Relativno pa so v drugem četrtletju najbolj porasli prihodki od denarnih kazni (35%) in nekaj manj prihodkov upravnih organov (17%).

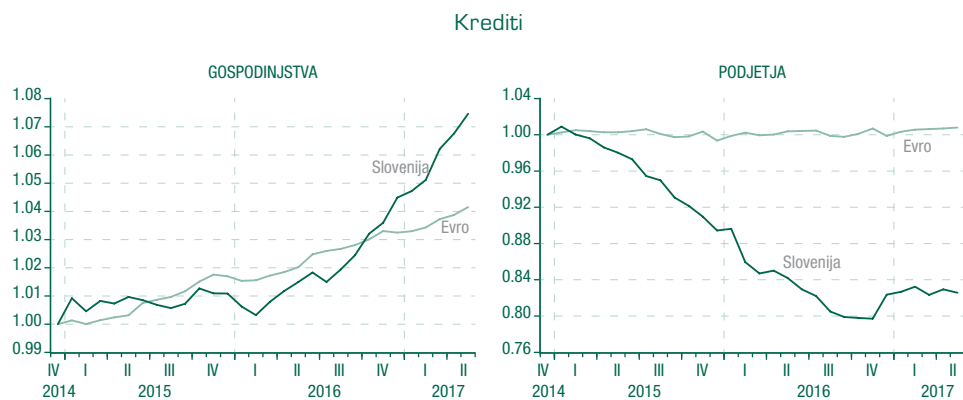
Od domačih davkov na blago in storitve so junija (zaradi premika timinga vplačil in ustreznega aprilskega padca) najbolj porasle trošarine, medtem ko so v celotnem drugem četrtletju najbolj porasli prihodki od davka na dodano vrednost (saldo povečanja po obračunu in zmanjšanja po uvozu je bil 32 milijone) in trošarin (za okoli 18 milijonov).

Situacija javnofinančne blagajne je očitno precej podobna tisti konec 2005. Zato je vredno že v naprej opozoriti na okrepljene »davčne« pritiske zaradi takšnega izobilja javnofinančnih prihodkov - izdatni javnofinančni prihodki bodo namreč verjetno sprožili ponovne zahteve za znižanje davčnih stopenj. Prav takšne ideje so po 2006 veliko prispevale h katastrofalnemu dodatnemu pospeševanju (pregrevanju) gospodarstva in istočasno rušenju strukturnega fiskalnega ravnotežja. Takratni »davčni« razlogi za znižanje (povečanje produktivnosti) so namreč takoj po implementaciji davčne reforme izpuhteli, znižanje davkov pa se je končalo v povečanju plač, dodatnem pospeševanju trošenja in pritisku na cene.

Ker se javnofinančna blagajna očitno »koplje« v dodatnih prihodkih, se lahko takoj odpravi vsaj najhujše posledice nekaterih minulih potez ekonomske politike, ki fiskalno urejeni državi, milo rečeno, niso v čast. Neplačevanje bolnic je zagotovo ena od takšnih posledic. Večletno kopičenje zamud v plačevanju bolnic je nastalo zaradi nesmiselnega formalnega blokiranja neravnotežja v denarnem toku zdravstvene blagajne. Ta nesmiselna zahteva je imela vsaj dve, za javni sektor, pomembni negativni posledici. Povzročila je, prvič, večji nakopičen dolg bolnišnic od dejansko potrebnega (tistega, ki bi bil posledica premajhnih sredstev ZZZS od obsega opravljenih storitev). Dodatno povečanje javnega dolga je namreč nastalo zato, ker je omenjena nesmiselna zahteva uresničena ali z formalnim znižanjem obračunske cene (!) storitev bolnišnic ali pa s formalnim znižanjem amortizacije (!) bolnišnic; eno in drugo pa je seveda zmanjšalo plačila zavarovalnic in torej dodatno povečalo izgubo (dolg) bolnišnic. In drugič, omenjena zahteva je bila zelo škodljiva tudi za plačilno disciplino, saj je samo zaradi fiskalne kozmetike, potiskala enote javnega sektorja v neplačevanje – torej v sistematičnega generatorja neplačevanja, čeprav bi morale biti, v fiskalno urejeni državi, prav enote javnega sektorja (bolnišnice) brezhiben plačnik. Še sreča, da »rating« agencije tovrstnega sistematičnega kopičenja zamud javnega sektorja pri plačevanju doslej niso opazile!

10. Krediti podjetjem še naprej mencajo na mestu, prebivalstvu pa rastejo

Skupni krediti privatnim enotam so maja porasli za 19 mio (0.1%). Tekoča rast se je tako ponovno zmanjšala. Navkljub temu se je bolj dolgoročna rast povečala, medletna stopnja je porasla z 1.7% na 2.2%. K majhnemu povečanju so prispevali le krediti gospodinjstvom, ki so močno porasli (za 0.7% oziroma 60 mio), saj so krediti podjetjem maja ponovno padli (za 30 mio ali 0.4%).



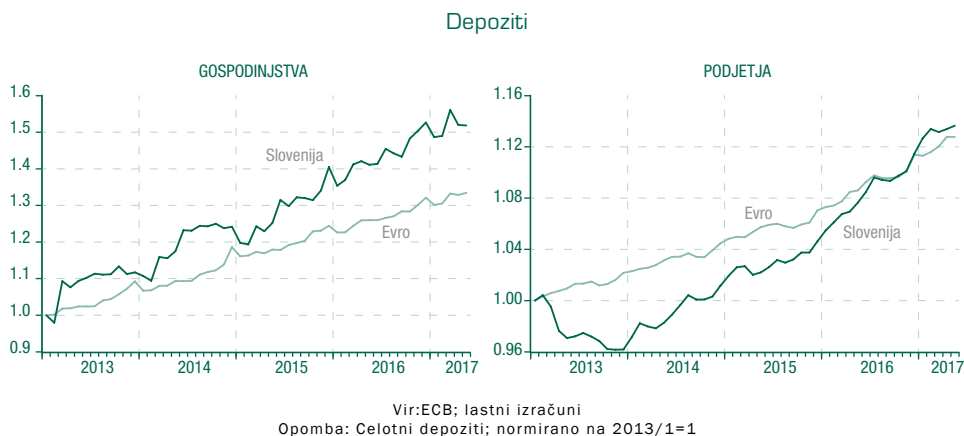
Vir: ECB; lastni izračuni

Opomba: Celotni krediti; normirano na 2013/1=1

Čeprav so krediti podjetjem konec 2016 začeli naraščati, so se že januarja ponovno ustavili in od takrat dalje, kot kaže slika mencajo na mestu, čeprav gospodarska aktivnost hitro narašča. Tudi v evro območju krediti podjetjem stojijo navkljub naraščanju gospodarstva, le da je raven kreditov podjetjem, v Sloveniji (glede na raven BDP) bistveno nižja, saj je v Sloveniji kreditov podjetjem dobra petina letnega BDP (23%), v evro območju pa 40%.

Krediti gospodinjstvom so po tretjem četrtletju 2016 začeli opazno pospeševati glede na kredite gospodinjstvom v evro območju. Tako so v evro območju po drugem četrtletju 2016 (v petnajstih mesecih) porasli za okoli 1%, medtem ko so v Sloveniji porasli za skoraj 5%. Navkljub hitri rasti pa je kreditov gospodinjstvom v Sloveniji še vedno bistveno manj kot v evro območju. Razlika je še večja kot pri kreditih podjetjem, saj je kreditov gospodinjstev v Sloveniji dobrih 23% BDP, v evro območju pa več kot dvakrat več, namreč preko 54% BDP.

34



Skupni depoziti privatnih oseb (podjetij in gospodinjstev) so maja narasli za 36 mio (0.15%). Zaradi šibkejšje tekoče rasti se je ponovno zmanjšala tudi bolj dolgoročna rast; medletna stopnja rasti je padla na 6.1%. Zniževanje bolj dolgoročne dinamike traja že od januarja, ko je bila medletna stopnja skupnih depozitov še 7.5%.

Depoziti gospodinjstev so maja porasli za 0.2%, medletna stopnja rasti pa se je ponovno zmanjšala (padla je na 5.6%). Kot kaže slika, depoziti gospodinjstev prehitevajo ustrezne depozite v evro območju že od konca 2013 dalje. Tudi v letošnjem letu naraščajo hitreje, čeprav se je v zadnjih treh mesecih tekoča dinamika depozitov gospodinjstev v Sloveniji precej zmanjšala. Depoziti podjetij so se maja tako kot aprila zmanjšali (za 0.1%), zato se je ponovno zmanjšala tudi njihova bolj dolgoročna dinamika, ta je v petih mesecih padla za okoli 2 odstotne točke (z 9.8% januarja na 7.7% maja). Navkljub pešanju pa rast depozitov podjetij ostaja opazno močnejša kot v evro območju. Dejansko rastejo hitreje kot v evro območju že vse od 2013/1, vendar so po 2015/1 v Sloveniji glede na evro območje dodatno

pospešili, saj so v povprečju vsak mesec prehiteli depozite podjetij v evro območju za skoraj pol odstotne točke.

Obrestne mere ECB ostajajo nespremenjene, enoletni euribor pa negativen (-0.1). Pri detajlističnih obrestnih merah so dostopni podatki do aprila, ko je prišlo do majhnih sprememb (navzdol), vendar le pri posojilnih obrestnih merah. Najmanj so se zmanjšale obrestne mere za potrošniške kredite (za 0.1 odstotne točke), za kredite podjetjem do 1 mio (za 0.2 odstotne točke), ter obrestne mere za kredite preko 1 mio (za 0.4 odstotne točke). Depozitne obrestne mere se niso spremenile.

35

11. Presežek tekoče bilance je po petih mesecih na ravni lanskoletnega

Banka Slovenije je opravila revizijo podatkov plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb za obdobje 2012-2016. To ima vpliv na medletne primerjave podatkov. Opravljene spremembe so vplivale na salde plačilne bilance, najbolj v 2016, ko je revidirani saldo znaša 2.1 namesto prejšnjih 2.7 milijarde €.

Po popravkih je letošnji petmesečni presežek tekoče plačilne bilance na ravni primerljivega lani, v potovanjih pa je neto priliv celo malo manjši. Zunanja zadolžitev se v drugem letošnjem četrtletju ni zmanjševala, donosi na slovenske desetletne obveznice pa so nekoliko narasli.

Pozitivni saldo tekoče plačilne bilance s tujino je znašal v maju 182.2 milijona € (maja lani je bil 153.5 milijonov €), kar je rezultat blagovnega presežka 74.7 milijonov € (maja lani 117.4 milijonov €), storitvenega presežka 203.5 milijonov € (168.7 milijonov €), primanjkljaja v bilanci primarnih dohodkov -78.7 milijonov € (lani -109.4 milijonov €), in primanjkljaja v bilanci sekundarnih dohodkov -17.3 milijonov € (maja lani -23.2 milijonov €).

Plaçilna bilanca
milijoni €

Postavke	januar - maj		maj	
	2016	2017	2016	2017
I. Tekoçi račun	1.017,10	1.024,60	153,5	182,2
1. Blago	744,3	620,4	117,4	74,7
2. Storitve	821,8	940,4	168,7	203,5
transport	378,8	410,9	82	89,7
potovanja	509,7	505,4	103,5	109,3
3. Primarni dohodki	-396,4	-401,4	-109,4	-78,7
delo	69,1	62,3	13,4	12,7
kapital	-553,4	-577,8	-125,7	-96,3
4. Sekundarni dohodki	-152,6	-134,8	-23,2	-17,3
država	-144,7	-139,8	-22,2	-22,4
II. Kapitalski račun	-114,9	-80,5	-18,9	-18,2
III. Finančni račun	597,4	683,6	389,3	134,1
1. Neposredne naložbe	-650,9	-114,9	26,5	20,7
2. Naložbe v vrednostne papirje	1.567,5	-273,3	505,9	-302,0
3. Finančni derivativi	-89,3	-61,2	-32,6	5,3
4. Ostale naložbe	-213,1	1.090,1	-112,2	407,9
IV. Neto napake in izpustitve	-304,8	-260,5	254,7	-29,9

Vir: Banka Slovenije

V prvih petih mesecih skupaj znaša presežek tekoče plačilne bilance 1024.6 milijonov € (v enakem obdobju 2016 je bil 1017.1 milijonov €). Pri tem je blagovni presežek 620.4 milijonov € (lani 744.3 milijonov €), presežek v bilanci storitev 940.4 milijonov € (lani 821.8 milijonov €), primanjkljaj v primarnih dohodkih dela in kapitala -401.4 milijonov € (lani -396.4 milijonov €) in primanjkljaj v sekundarnih dohodkih -134.8 milijonov € (lani -152.6 milijonov €). Potovanja so k presežku v bilanci storitev prispevala 505 lani pa 510 milijonov evrov, transportne storitve pa 410 lani pa 387 milijonov evrov. Negativno bilanco sekundarnih dohodkov je ustvarila država, ki je bila v prvih petih mesecih tako lani kot letos neto plačnik v bruseljsko blagajno.

Kapitalski račun v prvih petih mesecih 2017 kaže primanjkljaj -80.5 milijonov € (v enakem obdobju lani je bil -114.7 milijonov €). Saldo na finančnem računu znaša 683.6 milijonov € (povečanje zadolžitve), lani je bil 597.4 milijonov €. Neposredne naložbe izkazujejo saldo -114.9 milijonov € (lani -650.9 milijonov €), naložbe v vrednostne papirje saldo -273.3 milijonov € (povečanje terjatev; lani 1567.5 milijonov €; povečanja obveznosti), pri finančnih derivativih je saldo -61.2 milijonov € (lani -89.3 milijonov €), v ostalih naložbah pa pozitiven saldo 1090.1 milijonov € izkazuje povečanje obveznosti (v prvem četrtletju

lani je negativni saldo -213.1 milijonov € izkazoval povečanje terjatev). Rezervna imetja so se v petih mesecih letos povečala za 42.9 milijonov €, lani zmanjšala za -16.7 milijonov €.

Po podatkih iz Biltena BS je znašal konec aprila 2017 bruto zunanji dolg 44100 milijonov € (1546 milijonov € več kot mesec prej), neto zunanji dolg pa 9850 milijonov €, kar je 47 milijonov € več kot mesec prej. V bruto dolgu je 33% privatnega negarantiranega dolga, 67% predstavlja državni ali od države garantirani dolg. Donos na slovenske desetletne obveznice je bil 13. julija 2017 1.191%, kar je 0.2 odstotne točke več kot pred dvema mesecema.

ANALIZA PREDNOSTI IN SLABOSTI UVEDBE PRILIVOV OKOLJSKIH DAJATEV KOT NAMENSKIH SREDSTEV PRORAČUNA

38

France Križanič

Povzetek

Slovenska država ima zakonsko opredeljeno subsidiarno odgovornost ukrepanja za odpravo starih okoljskih škod. To lahko izvede z ustanovitvijo posebnega sklada in ga financira s povečanjem dajatve na odlaganje odpadkov na 40 evrov za tono (priporočilo OECD). Tako bo v dvanajstletnem obdobju na leto povprečno pridobila 4.3 milijona evrov. To bo vsako leto direktno in posredno vplivalo na 2.2 milijon evrov višjo dodano vrednost, 71 zasedenih delovnih mest, 18 milijonov evrov angažiranih osnovnih sredstev ter 2.2 milijona evrov reprodukcijskega uvoza, neto javnofinančni učinek pa bo negativen v višini 3.5 milijona evrov.

Ključne besede: davki, fiskalna politika, ravnanje z okoljem

JEL: H2, H3, Q28

Abstract

The Republic of Slovenia has legally determined subsidiary responsibility to act for the removal of former environmental damages. This can be achieved by setting up a special fund which is funded by an increase in duty on waste disposal to 40 € per ton (the OECD recommendation). By implementing this solution over a period of twelve years the State is projected to take in 4.3 million € per year. Financing investments of this size and for this purpose will have direct and indirect contributions of 2.2 million € higher value-added, 71 jobs, use of 18 million € in fixed assets, as well as involvement of on import value of 2.2 million € per year. The net effect on Slovenian Government receipts would be negative 3.5 million € per year.

Keywords: taxes, fiscal policy, environmental management

JEL: H2, H3, Q28

1. Uvod

V Sloveniji so stara odlagališča odpadkov, ki so nastala v nasprotju z zdajšnjimi kriteriji, na neprimernem terenu, včasih v vodovarstvenem območju, drugič na kraškem ali na poplavnem terenu. Njihova sanacija bo zahtevna in dolgotrajna. Tam kjer povzročitelju tako nastale okoljske škode stroškov sanacije ni mogoče naprtiti ali za to ni pravne podlage, nastopi t.i. subsidiarno ukrepanje države (11. člen Zakona o varstvu okolja). Vlada Republike Slovenije je v Programu ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (Vlada Republike Slovenije, 2016) za sanacijo teh odlagališč predvidela vzpostavitev učinkovitega institucionalnega sistema, zagotovitev proračunskih sredstev ter opredelitev ustrezne dejavnosti države (identifikacija, načrtovanje in izvedba ukrepov). Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov Republike Slovenije tudi določata, da bodo razmerja v zvezi s subsidiarnim ukrepanjem države pri sanaciji onesnaženih območij natančno opredeljena z dopolnitvijo Zakona o varstvu okolja.

Institucionalni okvir izvajanja ukrepov v zvezi s subsidiarno odgovornostjo države za sanacijo okoljskih škod lahko predstavlja poseben namenski javni sklad. V tem članku analiziramo njegovo smiselnost z vidika ekonomske teorije, javnih financ in narodnogospodarskih učinkov. Kot vsebinsko najbližji in zato najbolj primeren vir prihodkov tega sklada opredeljujemo primerno visoko dajatev na odlaganje odpadkov (Križanič, Mencinger, Kolšek, 2016). V Sloveniji jo že imamo a z zelo nizko stopnjo (Mencinger, Križanič, 2017). Na podoben način sanira stare okoljske škode tudi Republika Avstrija.

2. Ekonomska teorija prednosti in slabosti oblikovanja namenskih sredstev za okoljsko sanacijo

Prednosti oblikovanja sklada, v katerem se iz javnofinančnih prilivov zbirajo sredstva za financiranje točno določenega namena, so v nemotenem, dolgoročno načrtovanem in temu primerno učinkovitem plasiranju javnih sredstev za pokrivanje določenih potreb. Običajno gre za dejavnosti z velikimi eksternimi ekonomijami (Marshall, 1890), torej s pozitivnim vplivom na širok krog gospodarskih subjektov. Tipičen primer v polpretekli slovenski gospodarski zgodovini je bil t.i. bencinski tolar in sklad, is katerega se je v začetni fazi financirala izgradnja avtocestnega križa. Ko je projekt dosegel zrelo fazo, se je lahko financiral iz cestnin in bencinski tolar je bil odpravljen. Deloma lahko tudi črpanje evropskih sredstev pojmuje kot porabo iz namenskega sklada za investicije v varovanje okolja, izboljšanje oskrbe z vodo ali pa podporo razvojni dejavnosti v gospodarstvu (Križanič, Oplotnik, 2006). Slovenija je v zadnji finančni perspektivi preko teh projektov uspešno prevzela evropski razvojni model in zadnja leta ustvarja velike presežke v menjavi s tujino (Banka Slovenije, 2017).

Slabosti zbiranja in namenjanja javnih sredstev za financiranje natanko določenih namenov so v poslabšani prilagodljivosti fiskalne politike. Ta je »prikovana« na financiranje določenih projektov in težko namenja sredstva za kritje novih, morda nepričakovanih, potreb. V obdobju inflacijskih pritiskov fiskalna politika tudi težje zniža raven svoje porabe, v obdobju recesije pa težje najde finančne vire za fiskalno ekspanzijo (Bajt, Štiblar, 2002). Povzročanje nemoči fiskalne politike je glavni teoretični ugovor oblikovanju novih namenskih skladov javnega financiranja.

40

3. Izkušnje vodenja slovenske fiskalne politike z vidika oblikovanja namenskih sredstev za okoljsko sanacijo

Slovenija ima težave z javnofinančnim ravnotežjem. Nakopala si jih je z davčno reformo 2007, ko je bil odpravljen davek na izplačane plače, znižane so bile davčne stopnje pri davku od dohodka pravnih oseb in pri dohodnini. Po interni oceni Ministrstva za finance je predstavljal skupni negativni učinek te reforme upad javnofinančnih prilivov za 2.5% BDP (911 milijonov evrov v 2009). Nastalo nestabilnost je v 2007 in 2008 z začasnim povečevanjem javnofinančnih prilivov zakrivala hitra gospodarska rast, v 2009 pa se je ob upadu BDP pokazalo neravnotežje z zmanjšanjem javnofinančnih prihodkov in globokim javnofinančnim primanjkljajem (Ministrstvo za finance, 2017).

Kako kompleksna je vloga države v sodobnem gospodarjenju, kažejo rezultati Zakona o uravnoteženju javnih financ (ZUJF), s katerim je želela leta 2012 takratna vlada preko krčenja izdatkov zmanjšati javnofinančni primanjkljaj. Posledice so bile naslednje: v letu 2012 so skupni javnofinančni odhodki upadli za 396 milijonov evrov - začetni »prihranek« (Banka Slovenije, 2016, 2017). To je, v povezavi z omejevalno kreditno politiko Banke Slovenije, v dveh letih privedlo do upada slovenskega BDP za 989 milijonov evrov. Skupaj z zmanjšanjem dodane vrednosti so upadli tudi javnofinančni prilivi. Merjeno na osnovo v 2011 so bili ti prilivi v letu 2013 manjši za 380 milijonov evrov (končna posledica).

Slovenija si je ob prevzemu evropskega razvojnega modela (državne spodbude uvajanju novih tehnologij in podjetij) s hitro rastjo izvoza blaga in storitev postopoma povrnila gospodarsko rast, nato pa tudi javnofinančno ravnotežje. V letu 2015 je bil slovenski javnofinančni primanjkljaj po kriteriju Eurostata (izdatki in prihodki merjeni po prevzetih in poravnanih obveznostih oziroma terjatvah) že pod 3% BDP, v 2016 pa je upadel na 1.8% BDP (Statistični urad Republike Slovenije, a).

Primerjava letošnje z lansko proračunsko porabo v prvih treh mesecih nakazuje prioritete naše fiskalne politike. V tem obdobju so se v konsolidirani bilanci javnega financiranja povečali: plačila obresti (kar za 6%), plače javnih uslužbencev (4%), državni nakupi blaga in storitev - materialni stroški (prav tako 4%) ter plačila pokojnin

(2%). Na nasprotni strani so v istem obdobju državne investicije (t.i. kapitalski izdatki) ostale na približno enako nizki ravni kot v prvem četrtletju 2016 (lani so se praktično prepolovile – zmanjšanje za 853 milijonov evrov ali 47%), medtem ko so subvencije države (razvojna in kmetijska politika) še naprej upadale in bile za 9% pod primerljivo ravno prejšnjega leta (Banka Slovenije, 2017). Že drugo leto se v Sloveniji pozna »prazen prostor« ob prehodu na novo finančno perspektivo in zgolj omejeno možnost za koriščenje evropskih sredstev v razvojni politiki in pri javnih investicijah. Vsaj del izpada bi morali v prehodnem obdobju nadomestiti domači investitorji: Slovenska izvozna in razvojna družba pri razvojni politiki, DARS in Slovenske železnice pa pri prometni infrastrukturi. V ta kontekst sodi tudi sklad namenjen financiranju subsidiarne odgovornosti države pri sanaciji okoljskih škod (po avstrijskem vzoru financiran iz sredstev zbranih z okoljsko dajatvijo na odlaganje odpadkov).

4. Narodnogospodarski učinki oblikovanja sklada namenskih sredstev za financiranje subsidiarne odgovornosti države pri sanaciji okoljskih škod

4.1. Izhodišča za simulacijo

V oceni slovenskih javnofinančnih prihodkov iz naslova dajatve na odlaganje odpadkov predpostavljamo, da bo njena stopnja, v skladu s priporočilom OECD, povečana na 40 evrov za tono. Ob tem predpostavljamo, da bo polovica pobranih sredstev ostala prihodek lokalnih skupnosti kot kompenzacija za odložene odpadke, druga polovica pa bo po avstrijskem vzoru postala vir prihodkov sklada za financiranje izvajanja subsidiarne odgovornosti države pri sanaciji starih odlagališč odpadkov in drugih okoljskih škod, nastalih v preteklosti in brez možnosti, da bi jih saniral oziroma sanacijo financiral njihov povzročitelj. Predpostavljamo tudi, da bo količina komunalnih odpadkov 432 kg na prebivalca (Križanič, Mencinger, Kolšek, 2016) in da se bo delež odloženih odpadkov z 40 odstotkov zaradi dajatev postopno zmanjševal.

Dajatev na odlaganje odpadkov ima, kot del cene tega odlaganja, močan substitucijski učinek. Gospodarski subjekti (gospodinjstva, samostojni podjetniki in podjetja) se mu bodo prilagodili tako, da bodo postopoma zmanjševali odlaganje odpadkov, s tem pa se bo zniževala tudi njegova osnova. Ob predpostavki, da bo ta proces tekkel podobno kot v avstrijskem primeru (Križanič, 2017), se bodo prilivi iz tega naslova postopoma zmanjševali dvanajst let. V Tabeli 1 vidimo, da bodo na začetku, v prvem letu po uvedbi višje stopnje, znašali 15 milijonov evrov in se nato do konca obdobja (dvanajsto leto po uvedbi višje stopnje) znižali na 2.4 milijonov evrov (cene 2015). Polovica pobranih sredstev, ki bo namenjena financiranju sanacije starih okoljskih škod, bi tako znašala 7.5 milijona evrov prvo leto po povišanju stopnje dajatve ter 1.2 milijona evrov dvanajsto leto po sprejemu tega fiskalnega in okoljevarstvenega ukrepa.

Tabela 1:
Izhodišče za simulacijo (milijoni evrov, cene 2015)

	Sredstva sklada za sanacijo okoljskih škod	Skupaj pobrana sredstva iz naslova dajatve na odlaganje odpadkov (40€/t)
2017	7,5	15,0
2018	6,9	13,8
2019	6,3	12,6
2020	5,8	11,6
2021	5,2	10,4
2022	4,6	9,2
2023	4,1	8,2
2024	3,5	7,0
2025	2,9	5,8
2026	2,4	4,8
2027	1,8	3,6
2028	1,2	2,4

42

Pričakovani prilivi sredstev v namenski sklad za sanacijo starih okoljskih škod ne predpostavljajo nujno tudi enakega tempa porabe sredstev. V nadaljevanju sicer predpostavljamo, da se bo v začetnem obdobju vendarle lahko pohitelo s sanacijo znanih odlagališč, nato pa postopoma z zbiranjem informacij saniralo še z današnjega vidika prikrite okoljske škode.

4.2. Neposredni in posredni narodnogospodarski vpliv delovanja sklada za financiranje subsidiarne odgovornosti države pri sanaciji okoljskih škod

Dejavnost, povezana s sanacijo preteklih okoljskih škod, bo vplivala na slovensko gospodarstvo kot posebna oblika investicij oziroma končne porabe. S temi sredstvi bo financirana dejavnost gospodarske panoge »ravljanje z odpadki, zbiranje, odvoz in ravnanje z odpadki, reciklaža, saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki«. Gospodarski subjekti v tej panogi bodo za svojo dejavnost z nakupi različnih dobrin in polizdelkov angažirali tudi druga podjetja in ta bodo spet prek svojega reprodukcijskega povpraševanja vplivala na dejavnost ostalih gospodarskih subjektov v slovenskem gospodarstvu, pa tudi na uvoz. Analizo takšnega multiplikativnega vpliva z direktnimi in posrednimi (po reproverigi) učinki na gospodarstvo prikazujemo v Tabelah 2, 3 in 4.

Tabela 2:

Neposreden in posreden vpliv sanacije okoljskih škod [v milijonih evrov ali številu zaposlenih (cene 2015)]

Leto	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Produkcija	12.898	11.808	10.718	9.992	8.902	7.812
Dodana vrednost	3.790	3.469	3.149	2.936	2.615	2.295
Delovno aktivni (število)	123	112	102	95	85	74
Osnovna sredstva	31.458	28.800	26.141	24.369	21.711	19.052
Uvoz blaga in storitev	3.736	3.421	3.105	2.894	2.579	2.263
Javnofinančni priliv	1.411	1.292	1.173	1.093	0.974	0.855
Neto javnofinančni učinek	-6.115	-5.598	-5.081	-4.737	-4.220	-3.703
Leto	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Produkcija	7.085	5.995	4.905	4.178	3.088	1.998
Dodana vrednost	2.082	1.761	1.441	1.228	0.907	0.587
Delovno aktivni (število)	67	57	47	40	29	19
Osnovna sredstva	17.280	14.621	11.963	10.191	7.532	4.874
Uvoz blaga in storitev	2.052	1.737	1.421	1.210	0.895	0.579
Javnofinančni priliv	0.775	0.656	0.537	0.457	0.338	0.219
Neto javnofinančni učinek	-3.359	-2.842	-2.325	-1.981	-1.464	-0.947

43

Gospodarska panoga »ravnanje z odpadki, zbiranje, odvoz in ravnanje z odpadki, reciklaža, saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki« ima multiplikator 1.7 (vsak evro, ki ga porabi v dejavnosti povzroči 0.7 evra dodatnega dohodka dobaviteljem repromateriala in ustreznih storitev po reprovorigi). Ob upoštevanju investicij (iz naslova subsidiarne odgovornosti države) v sanacijo okoljskih škod v višini, kot je predstavljena v Tabeli 1, nam rezultati v Tabeli 2 kažejo vpliv na produkcijo, dodano vrednost, zaposlenost, angažma kapitala, javnofinančne prilive (ter neto učinek na te prilive ob upoštevanju, da sredstva investirana iz sklada za sanacijo okoljskih škod predstavlja javnofinančni izdatek) in na uvoz. Rezultati so v milijonih evrov (decimalke kažejo tisoče evrov), pri zaposlenih pa število angažiranih oseb. V Tabeli 3 so enake ocene predstavljene kot delež posamezne spremenljivke (produkcija, dodana vrednost,..., uvoz) v njeni vrednosti na narodnogospodarski ravni. V Tabeli 4 je prikazan še skupni narodnogospodarski učinek sanacije preteklih okoljskih škod v dvanajstletnem obdobju ter povprečni letni rezultat za to obdobje.

Tabela 3:

Neposreden in posreden vpliv sanacije okoljskih škod [% na narodnogospodarski ravni]

Leto	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Produkcija	0.0171	0.0156	0.0142	0.0132	0.0118	0.0104
Dodana vrednost	0.0112	0.0102	0.0093	0.0087	0.0077	0.0068
Delovno aktivni	0.0150	0.0137	0.0124	0.0116	0.0103	0.0091
Osnovna sredstva	0.0147	0.0135	0.0122	0.0114	0.0101	0.0089
Uvoz blaga in storitev	0.0154	0.0141	0.0128	0.0119	0.0106	0.0093
Javnofinančni priliv	0.0085	0.0078	0.0070	0.0066	0.0058	0.0051
Neto javnofinančni učinek	-0.0367	-0.0336	-0.0305	-0.0284	-0.0253	-0.0222
Leto	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Produkcija	0.0094	0.0079	0.0065	0.0055	0.0041	0.0026
Dodana vrednost	0.0061	0.0052	0.0042	0.0036	0.0027	0.0017
Delovno aktivni	0.0082	0.0070	0.0057	0.0049	0.0036	0.0023
Osnovna sredstva	0.0081	0.0068	0.0056	0.0048	0.0035	0.0023
Uvoz blaga in storitev	0.0085	0.0072	0.0059	0.0050	0.0037	0.0024
Javnofinančni priliv	0.0047	0.0039	0.0032	0.0027	0.0020	0.0013
Neto javnofinančni učinek	-0.0202	-0.0171	-0.0140	-0.0119	-0.0088	-0.0057

44

V Tabeli 2 vidimo, da bo sanacija preteklih okoljskih škod financirana iz posebnih namenskih sredstev (zbranih iz naslova povišane dajatve na odlaganje odpadkov) v prvem letu neposredno in posredno vplivala na 12.9 milijona evrov vredno produkcijo, 3.8 milijona evrov dodane vrednosti, 123 zasedenih delovnih mest, 31.5 milijona evrov angažiranih osnovnih sredstev ter 3.7 milijona evrov reprodukcijskega uvoza. Rezultati v Tabeli 3 kažejo, da je ta vpliv narodnogospodarsko majhen; med 0.01% in 0.017%. Ob investiciji 7.5 milijona evrov javnih (namenskih) sredstev bo v tem letu javna blagajna iz naslova različnih davščin (DDV, dohodnina, davek od dohodka pravnih oseb, prispevki,...) pridobila 1.4 milijona evrov dodatnih sredstev, tako da bo neto fiskalni učinek investicije v sanacijo okoljskih škod -6.1 milijon evrov (nekoliko manj kot 0.04% prilivov v konsolidirano bilanco javnega financiranja). Na koncu obdobja (predpostavljamo leto 2029) bodo učinki, kot vidimo v Tabeli 5.2, še precej manjši. Investicija v višini 1.2 milijona evrov bo neposredno in posredno vplivala na 0.6 milijona evrov dodane vrednosti, angažma 19 zaposlenih in 4.9 milijona evrov osnovnih sredstev ter na 0.6 milijona evrov reprodukcijskega uvoza. Zaradi gospodarske dejavnosti povezane z investicijo v sanacijo okoljskih škod se bodo javnofinančni prihodki povečali za 0.2 milijona evrov, neto javnofinančni učinek (upoštevajoč, da sredstva namenjena investiciji predstavljajo javnofinančni izdatek) pa bo -0.9 milijona evrov. Na narodno gospodarski ravni (Tabela 3) bodo ti zneski predstavljali okoli 0.002% dodane vrednosti, zaposlenosti, osnovnih sredstev in uvoza ter 0.006% negativnega učinka na javnofinančno ravnotežje.

V celotnem dvanajstletnem obdobju bo v sanacijo starih okoljskih škod iz naslova subsidiarne odgovornosti države predvidoma investirano 51.9 milijona evrov, kar bo (Tabela 4) vplivalo na dobre 26 milijonov evrov dodane vrednosti, 846 zasedenih delovnih mest (gre za seštevek po letih, v povprečju to pomeni 71 zaposlenih letno), 217 milijonov evrov angažiranih osnovnih sredstev in 26 milijonov evrov uvoza. Ob tej dejavnosti bo nastalo 10 milijonov evrov novih javnofinančnih prihodkov, neto učinek pa bo vendarle negativen za dobre 42 milijonov evrov. Na narodnogospodarski ravni ta vpliv predstavlja okoli 0.1% letne dodane vrednosti, zaposlenosti, osnovnih sredstev in uvoza ter blizu 0.3% letnih prihodkov konsolidirane bilance javnega financiranja.

Tabela 4:
Neposreden in posreden vpliv sanacije okoljskih škod

45

	Skupaj v	12 letih	Povprečno	na leto
	Milijoni evrov, število	% v gospodarstvu	Milijoni evrov, število	% v gospodarstvu
Produkcija	89.017	0.1180	7.448	0.0099
Dodana vrednost	26.154	0.0771	2.188	0.0065
Delovno aktivni (število)	846	0.1034	71	0.0087
Osnovna sredstva	217.107	0.1014	18.166	0.0085
Uvoz blaga in storitev	25.786	0.1065	2.158	0.0089
Javnofinančni priliv	9.740	0.0585	0.815	0.0049
Neto javnofinančni učinek	-42.200	-0.2534	-3.531	-0.0212

V Tabeli 4 je prikazan tudi neposreden in posreden narodnogospodarski učinek sanacije okoljskih škod (iz naslova subsidiarne odgovornosti države) po predvideni shemi v povprečnem letu obdobja 2018 do 2029. Za to dejavnost bo letno namenjeno povprečno 4.3 milijona evrov in bo vplivala na 2.2 milijon evrov višjo dodano vrednost, 71 zasedenih delovnih mest, 18 milijonov evrov angažiranih osnovnih sredstev ter 2.2 milijona evrov reprodukcijskega uvoza. Na narodnogospodarski ravni to predstavlja nekoliko manj kot 0.01% dodane vrednosti, zaposlenosti, vrednosti osnovnih sredstev in uvoza blaga oziroma storitev. Zaradi dejavnosti za odpravljanje okoljskih škod iz naslova subsidiarne odgovornosti države bo dodatno pridobljeno povprečno 0.8 milijona evrov javnofinančnih prihodkov letno, neto javnofinančni učinek pa bo negativen za 3.5 milijona evrov na leto. To predstavlja 0.02% prihodkov konsolidirane bilance javnega financiranja.

Ker gre za ocene v daljšem obdobju je potrebno dodati, da se bodo zneski z inflacijo povečevali, da se bo v tem času spremenila tehnologija (ter input-output koeficienti) ter da bo z gospodarsko rastjo pomen (delež na narodnogospodarski ravni) investicij v sanacijo starih okoljskih škod dodatno upadal. Izračuni za prva leta delovanja sklada so precej natančnejši kot za kasnejše obdobje.

5. Prednosti in slabosti oblikovanja namenskih sredstev za izvajanje okoljske sanacije

Na osnovi ekonomsko-teoretičnih ocen ter input-output analize lahko prednosti in slabosti oblikovanja namenskih sredstev za izvajanje okoljske sanacije (iz naslova subsidiarne odgovornosti države za nastale okoljske škode) razvrstimo tako kot kaže Tabela 5.

Tabela 5:
Prednosti in slabosti oblikovanja namenskih sredstev za izvajanje okoljske sanacije

46

PREDNOSTI	SLABOSTI
Izvedena sanacija v preteklosti povzročeni okoljskih škod, ki jih ne more sanirati povzročitelj.	Omejitev fiskalne politike zaradi na novo opredeljenih namenskih sredstev.
Zagotovljen finančni vir za izvajanje z zakonom opredeljene naloge države	Neto negativni javnofinančni učinek 42 milijonov evrov v obdobju dvanajstih let.
Vpliv povečane stopnje okoljske dajatve na precejšnje zmanjšanje količine odloženih odpadkov	Poslabšano zunanje ravnotežje Slovenije za 26 milijonov evrov ob uvozu potrebnem za sanacijska dela v dvanajstletnem obdobju.
Razvoj gospodarske panoge »ravnaje z odpadki, zbiranje, odvoz in ravnanje z odpadki, reciklaža, saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki«.	Tveganje, da sredstva sklada ne bodo zadostovala za vsa sanacijska dela iz naslova subsidiarne odgovornosti države pri sanaciji starih okoljskih škod
Vpliv na nastanek 26 milijonov evrov dodane vrednosti v dvanajstih letih ter povprečno letno 71 zaposlenih oseb.	

Očitno je, da prednosti prevladajo nad slabostmi, saj je država na koncu dolžna zagotoviti čisto okolje oziroma sanirati okoljske škode, v kolikor tega ni več mogoče naložiti povzročitelju. Prednost novega vira (višje stopnje dajatve na odlaganje odpadkov) je v prepuščanju ostalih zaradi gospodarske rasti naraščajočih javnofinančnih sredstev sanaciji razmer ob motnjah v družbeni reprodukciji, ki jih je povzročilo nasilno zmanjševanje javnih izdatkov v 2012. V kolikor predvidena namenska sredstva za izvedbo celotne okoljske sanacije ne bodo zadostovala, ostajajo v rezervi (ob enakem pristopu) še potencialni dodatni prihodki povezani z reformo okoljskih dajatev v Sloveniji (Mencinger, Križanič, 2017). Kot dajatvi na odlaganje odpadkov sorodne dajatve, ki bi jih lahko uvedli kot dodaten vir sredstev namenjenih sanaciji starih okoljskih škod, so zlasti dajatev na embalažo, dajatev na enkratno uporabo polivinilastih vrečk ter dajatev na sežiganje odpadkov.

6. Sklep

Slovenija lahko sanacijo starih odlagališč odpadkov po načelu subsidiarnega ukrepanja države za odpravo starih okoljskih škod financira s povečanjem dajatve na odlaganje odpadkov. Za upravljanje s tako zbranimi sredstvi in vodenje sanacije starih okoljskih škod je najprimerneje ustanoviti poseben sklad. Ta rešitev, ki je tudi v skladu s sprejetim Programom ravnanja z odpadki in programom preprečevanja odpadkov Republike Slovenije.

Dejavnost povezana s sanacijo preteklih okoljskih škod bo vplivala na slovensko gospodarstvo kot posebna oblika investicij oziroma končne porabe. S temi sredstvi bo financirana dejavnost gospodarske panoge »ravljanje z odplakami, zbiranje, odvoz in ravnanje z odpadki, reciklaža, saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki«. V povprečju bo letno porabljen 4.3 milijona evrov, kar bo vplivalo na 2.2 milijon evrov višjo dodano vrednost, 71 zasedenih delovnih mest, 18 milijonov evrov angažiranih osnovnih sredstev ter 2.2 milijona evrov reprodukcijskega uvoza, neto javnofinančni učinek pa bo negativen v višini 3.5 milijona evrov.

47

7. Metodologija

V analizi učinkov delovanja sklada namenskih sredstev za financiranje sanacije odpadkov iz naslova subsidiarne odgovornosti države za nastale okoljske škode smo ocenili direkten in posreden (preko dobaviteljev reprodukcijskega materiala in ustreznih storitev ter preko nadaljnjega reprodukcijskega povpraševanja teh dobaviteljev) vpliv dejavnosti gospodarske panoge »ravljanje z odplakami, zbiranje, odvoz in ravnanje z odpadki, reciklaža, saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki« na slovensko produkcijo, dodano vrednost, zaposlenost dela, angažma osnovnih sredstev, uvoz blaga in storitev, pobrane davščine ter neto javnofinančni učinek. Analizo smo izvedli na podatkih 63 sektorske input-output matrike slovenskega gospodarstva v letu 2010 (Statistični urad Republike Slovenije, a, b). Direkten in posreden vpliv danega obsega in strukture porabe na omenjene ekonomske spremenljivke smo ocenili z:

$$\mathbf{M} = (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{H} = (\text{diag BDP/X}) * (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{G} = \mathbf{Au} * (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{Z} = (\text{diag F/X}) * (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

48

M je globalen vpliv predvidenega obsega ravnanja z odplakami, zbiranja, odvoza in ravnanja z odpadki, reciklaže, saniranja okolja in drugega ravnanja z odpadki (**Y**) na produkcijo po panogah, vsota pa kaže vpliv te dejavnosti na celotno gospodarstvo; **Ad** je matrika tehničnih količnikov - stolpec domačega inputa v dan sektor deljen z njegovo produkcijo; **I** je enotna matrika, $(\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1}$ pa je matrični multiplikator.

H je globalen vpliv predvidenega obsega ravnanja z odplakami, zbiranja, odvoza in ravnanja z odpadki, reciklaže, saniranja okolja in drugega ravnanja z odpadki (**Y**) na dodano vrednost kjer je **diag BDP/X** diagonalizirana matrika direktnih količnikov dodane vrednosti (**BDP**). **X** je produkcija panoge.

G je globalen vpliv predvidenega obsega ravnanja z odplakami, zbiranja, odvoza in ravnanja z odpadki, reciklaže, saniranja okolja in drugega ravnanja z odpadki (**Y**) na uvoz. **Au** je uvozna komponenta tehnološke matrike, pridobljene z deljenjem uvoza v panoge z njihovo produkcijo.

Z je globalen vpliv predvidenega obsega ravnanja z odplakami, zbiranja, odvoza in ravnanja z odpadki, reciklaže, saniranja okolja in drugega ravnanja z odpadki (**Y**) na angažma produkcijskih faktorjev

F (število zaposlenih ali pa vrednost osnovnih sredstev), **diag F/X** pa je diagonalizirana matrika direktnih količnikov produkcijskega faktorja **F** v panožni produkciji (**X**).

Naša ocena neposrednega in posrednega vpliva predvidenega obsega ravnanja z odplakami, zbiranja, odvoza in ravnanja z odpadki, reciklaže, saniranja okolja in drugega ravnanja z odpadki na dejavnost, dodano vrednost, uvoz, zaposlenost dela in kapitala v slovenskem gospodarstvu temelji na Leontijevi proizvodni funkciji (Leontief, 1942, 1954) in predpostavlja konstantne donose produkcijskih faktorjev, elastičnost substitucije enako 0 in homogenost produkcije znotraj sektorjev. Rezultate input-output analize lahko pojmuje kot začetne tendence z nakazano smerjo.

Rezultati naše analize so v cenah 2015 (v input-output analizi so deflacionirani na cene iz 2010) in nato v Tabelah 2, 3 in 4 inflacionirani na cene iz 2015 (Statistični urad Republike Slovenije, a). Javnofinančni učinki so izračunani iz ocenjenega vpliva na BDP ter 37% povprečnega deleža javnofinančnih prihodkov (davkov in prispevkov) v slovenskem BDP (Statistični urad Republike Slovenije, a).

8. Literatura, viri podatkov in programska oprema

Bajt, A., Štiblar, F., 2002, *Ekonomija, ekonomska analiza in politika*, Ljubljana, GV Založba

Križanič, F., Oplotnik, Ž., 2006, *Is investment in highway construction a substitute or a complement to the state investment in R & D activity : (the case of Slovenia)*, V: *4th Conference on Public Sector, September 7-8 2006*. Ljubljana, Faculty of Economics.

Križanič, F., Mencinger, J., Kolšek, V., 2016, *Strokovne podlage za preureditev sistema okoljskih dajatev v Republiki Sloveniji : (končno poročilo)*. Ljubljana, EIPF, Ekonomski institut.

Križanič, F., 2017, *Vpliv ekoloških davkov na odlaganje odpadkov in emisije CO2*, *Gospodarska gibanja*, 8, 495, 39-51.

Leontief, W., 1942, *The Structure of American Economy, 1919 – 1929: An Empirical Application of Equilibrium Analysis by Wassily W. Leontief*, *The Canadian Journal of Economics and Political Science*, 8, 124-126,

Leontief, W., 1954, *Domestic Production and Foreign Trade: the American Capital Position RE-examined*, *Economica Internazionale*, 7,

Marshall, A., 1890, *Principles of Economics*, 8th edn, London, Macmillan, 1920.

Mencinger J., Križanič F., 2017, *Analiza učinkovitosti okoljskih dajatev v Sloveniji*, *Gospodarska gibanja*, 496, 43-61.

Banka Slovenije, 2016, 2017, *Bilten*

Ministrstvo za finance, *Bilten javnih financ, Konsolidirana bilanca javnega financiranja 1992-2017*.

Statistični urad Republike Slovenije (a), *Podatkovni portal SI-STAT, Ekonomsko področje*:

- Nacionalni računi, Input-output tabele, Tabele ponudbe in porabe (ESR 2010);
- Osnovna sredstva 2010;
- Notranji izdatki za RRD v poslovnem sektorju po SKD dejavnosti, 2010;
- Cene
- Računi države

Statistični urad Republike Slovenije (b), *Podatkovni portal SI-STAT, Demografsko in socialno področje, Delovno aktivni 3I, XII, 2010*.

Vlada Republike Slovenije, 2016, *Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov Republike Slovenije, V skladu z zahtevami Uredbe o odpadkih, Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo ter Uredbe o odlagališčih odpadkov, št. 34402-1/2016/6, 30. 6. 2016*.

Zakon o varstvo okolja (ZVO – 1), *Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16*

Programska oprema: EViews 9.5

Leto	Domače trošenje za blago in tržne storitve														
	Prebivalstvo				Investicije v osn. sredstva				Sirsša država				Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2012	20452	-1,08	-0,43	6157	-8,03	-6,99	2363	-3,27	-4,63	28972	-2,82	-2,26	28972	-2,82	-2,26
2013	19524	-1,76	2,62	6304	0,47	-0,76	2237	-5,32	-6,49	28066	-1,56	-2,54	28066	-1,56	-2,54
2014	19417	0,61	1,07	7503	5,28	6,37	2230	-0,41	-1,21	29150	1,69	2,21	29150	1,69	2,21
2015	19667	0,58	0,08	7469	1,98	0,87	2305	3,37	1,09	29441	1,15	0,35	29441	1,15	0,35
2016	20225	2,29	1,88	7322	-2,70	-2,94	2375	2,76	4,98	29921	1,06	0,93	29921	1,06	0,93
2016//1	1438	-1,64	-0,57	491	-4,16	-1,68	158	1,99	-3,04	2087	-1,98	-1,06	2087	-1,98	-1,06
2	1444	3,96	1,25	568	-3,88	-0,68	178	20,90	-0,04	2190	2,96	0,63	2190	2,96	0,63
3	1627	-0,35	0,44	617	-11,56	-2,63	200	-0,48	0,16	2444	-3,45	-0,40	2444	-3,45	-0,40
I	4510	0,57		1677	-6,93		535	6,55		6722	-0,98		6722	-0,98	
4	1646	-0,26	-0,17	608	-2,99	-0,80	168	-6,74	-3,32	2422	-1,43	-0,58	2422	-1,43	-0,58
5	1696	2,36	0,72	625	-1,90	0,45	198	19,45	1,13	2519	2,41	0,66	2519	2,41	0,66
6	1788	2,35	0,83	628	-4,99	0,26	187	-12,37	-1,25	2602	-0,70	0,52	2602	-0,70	0,52
II	5130	1,50		1861	-3,31		553	-1,13		7543	0,08		7543	0,08	
7	1717	-0,07	-0,06	619	-5,64	-0,32	183	-8,35	-2,90	2520	-2,13	-0,36	2520	-2,13	-0,36
8	1692	5,42	0,61	579	-5,00	0,30	205	18,91	3,65	2476	3,74	0,75	2476	3,74	0,75
9	1756	1,93	0,22	667	4,29	1,80	181	4,23	1,16	2604	2,69	0,66	2604	2,69	0,66
III	5165	2,36		1865	-2,10		569	4,26		7599	1,37		7599	1,37	
10	1797	2,19	-0,45	625	-1,54	0,51	180	-1,07	-0,35	2603	1,04	-0,21	2603	1,04	-0,21
11	1733	5,65	0,72	662	-0,68	2,73	210	10,54	2,12	2606	4,33	1,32	2606	4,33	1,32
12	1890	5,60	1,07	631	6,76	2,39	324	-2,38	4,82	2845	4,87	1,79	2845	4,87	1,79
IV	5421	4,46		1919	1,35		714	1,45		8053	3,43		8053	3,43	
2017//1	1575	9,52	0,93	486	-2,15	-0,67	176	11,92	0,68	2237	6,93	0,57	2237	6,93	0,57
2	1495	3,51	0,96	625	10,76	1,74	171	-4,23	-0,23	2291	4,75	1,06	2291	4,75	1,06
3	1769	8,67	1,12	800	29,91	3,33	210	5,11	0,28	2778	13,73	1,62	2778	13,73	1,62
I	4538	7,29		1911	13,97		557	4,01		7306	8,69		7306	8,69	
4	1644	-0,17	-1,18	783	29,06	4,53	168	0,35	-3,45	2595	7,19	0,13	2595	7,19	0,13

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU28**			Izvoz EU28**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU28**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2012	20884	2,08	1,60	7827	7,89	1685277	10,09	124,2	2,90	124,7	4,80	124,7	4,80
2013	21620	2,65	1,85	6447	3,02	1733123	2,97	107,2	-0,27	108,7	-0,88	108,7	-0,88
2014	23054	6,63	6,44	6704	3,99	1705004	-1,62	107,4	0,22	108,4	-0,24	108,4	-0,24
2015	23868	4,06	5,04	6931	3,39	1789151	4,94	107,8	0,34	112,4	3,64	112,4	3,64
2016	24941	4,18	3,75	7348	6,02	1745453	-2,44	105,9	-1,66	111,3	-0,94	111,3	-0,94
2016/1	1839	1,77	-0,83	482	5,06	121439	-4,17	103,5	-3,03	110,1	0,55	110,1	0,55
2	2029	8,02	1,30	560	3,38	137078	-0,69	103,5	-5,48	109,7	-1,53	109,7	-1,53
3	2194	0,70	0,47	627	1,97	150960	-7,03	103,4	-4,08	110,0	-2,57	110,0	-2,57
I	6062	3,38		1669	3,32	409477	-4,13	104,1	-4,20	109,9	-1,20	109,9	-1,20
4	2094	6,80	0,02	589	2,24	146965	-5,47	106,5	-0,56	110,1	-3,84	110,1	-3,84
5	2098	6,83	1,02	586	3,77	142727	-2,22	108,5	0,00	110,1	-3,93	110,1	-3,93
6	2213	2,82	1,17	646	3,67	152062	-4,87	106,2	-5,01	111,4	-2,28	111,4	-2,28
II	6405	5,40		1822	3,24	441755	-4,24	107,1	-1,89	110,5	-3,35	110,5	-3,35
7	2067	-3,18	-0,87	635	-2,37	142262	-12,23	107,0	-1,11	111,3	-1,50	111,3	-1,50
8	1730	10,03	0,85	538	15,54	136609	3,68	105,1	-4,02	111,9	-0,71	111,9	-0,71
9	2294	5,48	0,64	674	14,27	147388	-0,95	105,6	-0,28	111,3	-0,18	111,3	-0,18
III	6091	3,55		1847	8,27	426259	-3,70	105,9	-1,82	111,5	-0,80	111,5	-0,80
10	2161	-0,29	-0,98	651	8,13	146745	-4,70	105,1	-0,66	111,8	0,63	111,8	0,63
11	2213	5,53	0,72	668	13,06	156798	5,88	107,5	1,80	113,5	1,89	113,5	1,89
12	2009	8,42	1,42	693	6,04	164420	5,39	107,1	2,98	114,9	2,86	114,9	2,86
IV	6383	4,34		2011	8,97	467963	2,16	106,6	1,36	113,4	1,80	113,4	1,80
2017/1	2092	13,77	1,65	584	21,26	140780	15,93	110,3	4,55	116,2	5,54	116,2	5,54
2	2123	4,63	1,32	583	4,07	146066	6,56	110,6	6,86	116,0	5,74	116,0	5,74
3	2585	17,80	2,79	782	24,72	175647	16,35	110,1	6,48	116,7	6,09	116,7	6,09
I	6800	12,17		1949	16,79	462492	12,95	110,3	5,95	116,3	5,79	116,3	5,79
4	2184	4,27	0,27	630	7,01	144561	-1,64	109,7	3,00	116,2	5,54	116,2	5,54
5	2397	14,25	2,41										

*podatki SURS, ** podatki Eurosta

Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU28**				Uvoz EU28**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU28**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks
2012	22051	0,44	-0,51	8166	-1,02	1782930	6,05	141,1	4,58	146,5	6,26			
2013	22180	0,46	-0,64	7525	7,89	1683261	-6,39	108,3	-3,50	114,4	-3,65			
2014	22566	1,74	2,30	7896	4,92	1679925	-0,20	105,5	-2,63	111,4	-2,61			
2015	23113	2,36	2,42	8075	2,27	1717093	2,21	105,0	-0,45	109,6	-1,65			
2016	24108	3,44	3,26	8029	-0,57	1701377	-0,92	101,1	-3,77	104,1	-5,01			
2016/1	1735	-2,49	-1,57	594	-4,09	133177	-3,12	100,2	4,11	102,4	-3,76			
2	1938	3,12	0,88	689	-1,35	134006	-0,27	100,2	-3,75	101,7	-6,87			
3	2088	1,57	0,89	736	6,10	143972	-5,47	97,9	-9,60	101,2	-9,48			
I	5762	0,81		2019	0,38	411154	-3,06	99,4	-5,87	101,8	-6,75			
4	2010	0,12	0,31	633	-6,70	141618	-3,41	97,6	-10,05	102,1	-10,12			
5	2048	8,20	0,54	621	-5,02	136802	-2,20	100,6	-7,28	101,8	-11,09			
6	2074	4,19	1,56	671	-3,72	144205	-3,59	100,7	-5,98	103,4	-8,41			
II	6131	4,09		1924	-5,13	422625	-3,08	99,6	-7,78	102,4	-9,88			
7	1988	-1,38	-0,29	695	7,69	138602	-7,43	101,9	-4,05	103,0	-6,79			
8	1774	7,82	0,96	652	7,75	144315	7,85	102,0	-0,58	104,4	-4,31			
9	2136	5,32	0,80	636	-9,92	147072	1,36	100,8	-2,98	104,6	-2,79			
III	5898	3,67		1983	1,35	429989	0,32	101,6	-2,56	104,0	-4,65			
10	2082	0,77	-0,69	654	-10,15	143990	-4,42	102,8	2,39	105,6	-1,03			
11	2238	11,37	1,17	775	11,88	150085	5,64	103,4	0,68	107,1	0,37			
12	1997	3,21	1,24	674	2,62	143534	5,91	104,6	1,16	111,4	5,49			
IV	6317	5,10		2103	1,17	437609	2,19	103,6	1,40	108,0	1,60			
2017/1	2046	17,92	1,81	757	27,51	158013	18,65	107,0	6,79	114,6	11,91			
2	2108	8,79	1,40	703	2,00	145004	8,21	105,6	5,39	114,3	12,39			
3	2471	18,33	2,99	826	12,27	165141	14,70	105,9	8,17	113,6	12,25			
I	6626	15,00		2286	13,24	468158	13,86	106,2	6,77	114,2	12,18			
4	2079	3,44	-0,61	727	14,95	144636	2,13	105,3	7,89	113,2	10,87			
5	2391	16,74	2,51											

*podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU													
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gračbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27			Anketna stopnja brezposelnosti	
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	EU 15	Slovenija	
2012	98,73	-2,1	100,59	-2,2	92,98	-5,63	113,96	1,1	10,5	10,6	10,6	8,9		
2013	100,32	3,6	101,69	1,1	91,28	-1,92	102,89	-9,8	10,9	11,1	10,2	10,2		
2014	101,43	1,06	103,77	2,05	94,17	3,41	104,76	1,80	10,2	11,6	10,2	9,7		
2015	103,15	1,62	105,64	1,69	94,93	0,78	106,97	1,89	9,4	10,9	9,4	9,1		
2016	105,51	1,6	108,23	1,8	96,47	1,72	109,45	2,0	8,6	10,0	8,6	7,9		
2016/1	101,9	3,7	101,4	4,7	82,1	4,2	101,2	2,1	9,2	10,7	9,2	9,1		
2	102,5	1,1	104,0	2,2	86,9	4,2	94,8	1,8	9,3	10,8	9,3	8,9		
3	112,2	0,5	114,6	0,4	95,6	0,2	105,1	0,7	9,1	10,6	9,1	8,5		
I	105,5	1,7	106,7	2,3	88,2	2,9	100,4	1,5	9,2	10,7	9,2	8,8		
4	105,2	2,5	108,3	2,6	95,1	-0,3	106,5	0,8	8,7	10,2	8,7	8,1		
5	104,5	0,8	108,4	0,9	97,0	0,5	108,6	1,3	8,6	10,0	8,6	7,8		
6	107,6	0,6	112,7	0,8	101,6	0,9	108,3	1,2	8,4	9,9	8,4	7,6		
II	105,8	1,3	109,8	1,4	97,9	0,4	107,8	1,1	8,6	10,0	8,6	7,8		
7	104,8	0,1	108,6	0,3	98,3	2,4	109,4	2,0	8,2	9,6	8,2	7,5		
8	92,1	2,3	94,2	2,6	85,7	2,3	109,6	1,7	8,2	9,6	8,2	7,3		
9	109,3	1,3	114,2	1,3	102,7	1,9	106,9	1,4	8,2	9,7	8,2	7,3		
III	102,1	1,2	105,7	1,3	95,6	2,2	108,6	1,7	8,2	9,6	8,2	7,4		
10	110,9	0,6	114,6	0,6	106,5	1	113,8	3,8	8,3	9,8	8,3	7,9		
11	112,6	3,1	115,3	2,9	105,3	1,2	113,9	3,8	8,3	9,9	8,3	8,0		
12	102,5	2,9	102,5	2,5	100,9	2,1	135,3	3,0	8,2	9,6	8,2	8,3		
IV	108,7	2,2	110,8	2,0	104,2	1,4	121,0	3,5	8,3	9,8	8,3	8,1		
2017/1	103,2	1,3	101,7	0,3	96,2	-2,7	105,2	3,6	8,4	10,0	8,4	8,7		
2	104,8	2,2	106,0	1,9	99,9	4,1	99,6	4,5	8,4	9,7	8,4	8,5		
3	115,4	2,9	119,1	3,9	99,4	3,7	110,6	4,4	8,2	9,1	8,2	7,9		
I	107,8	2,1	108,9	2,0	98,5	1,8	105,1	4,2	8,3	9,6	8,3	8,4		
4	106,7	1,4	110,2	1,7	99,4	3,8	112,2	4,7	7,8	9,3	7,8	7		
5									7,6	9,1	7,6	6,8		

Leto	Poslovna klima EU28				Naročila, predelovalna dejavnost EU28				Naročila, gradbeništvo EU28				Trgovina na drobno pričakovanja EU28				Poslovni optimizem EU28			
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba		
2012	-0,70	-1,30	-24,07	-12,39	-24,07	-12,39	-24,07	-12,39	-41,17	-0,86	-5,45	-4,81	-10,70	-8,37						
2013	-0,44	-0,20	-22,78	1,30	-22,78	1,30	-22,78	1,35	1,35	0,70	4,76	7,63	3,08							
2014	0,24	0,68	-14,41	8,31	-14,41	8,31	-14,41	4,43	4,43	9,15	9,78	-3,58	4,02							
2015	0,3	0,0	-12,1	2,0	-12,1	2,0	-12,1	5,1	5,1	14,4	4,8	-2,9	0,6							
2016	0,3	0,0	-11,2	0,9	-11,2	0,9	-11,2	24,3	5,4	11,4	-2,9	2,2	0,7							
2016/1	0,3	0,1	-13,0	2,3	-13,0	2,3	-13,0	30,0	5,3	7,2	1,0	-2,9	1,1							
2	0,1	0,0	-14,3	-0,6	-14,3	-0,6	-14,3	28,8	4,6	11,1	3,5	-1,7	-0,8							
3	0,1	-0,1	-13,2	-1,6	-13,2	-1,6	-13,2	30,4	3,4	15,1	-0,4	-0,6	-0,8							
I	0,2	0,0	-13,5	0,0	-13,5	0,0	-13,5	29,7	4,4	11,1	1,4	-1,7	-0,2							
4	0,1	-0,2	-11,6	-1,8	-11,6	-1,8	-11,6	27,1	1,6	14,5	-1,9	-0,7	-0,6							
5	0,3	0,0	-11,2	-0,5	-11,2	-0,5	-11,2	22,4	8,0	14,2	-7,8	-1,5	-0,9							
6	0,2	0,1	-9,3	1,4	-9,3	1,4	-9,3	23,0	5,3	11,5	-2,4	-1,6	1,1							
II	0,2	0,0	-10,7	-0,3	-10,7	-0,3	-10,7	24,2	5,0	13,4	-4,0	-1,3	-0,1							
7	0,4	0,0	-7,9	3,1	-7,9	3,1	-7,9	20,2	5,9	5,1	-2,8	-3,3	-0,1							
8	0,0	-0,2	-12,1	-2,4	-12,1	-2,4	-12,1	23,0	2,4	7,7	-7,7	-3,5	-0,9							
9	0,4	0,1	-10,4	1,8	-10,4	1,8	-10,4	17,6	9,1	11,3	-9,2	-1,3	0,7							
III	0,3	0,0	-10,1	0,8	-10,1	0,8	-10,1	20,3	5,8	8,0	-6,6	-2,7	-0,1							
10	0,6	0,2	-12,3	1,8	-12,3	1,8	-12,3	23,1	5,8	13,7	-6,6	-3,1	1,8							
11	0,4	0,0	-11,2	3,7	-11,2	3,7	-11,2	21,4	8,2	15,9	1,6	-3,8	3,7							
12	0,8	0,4	-8,2	3,8	-8,2	3,8	-8,2	23,4	5,7	10,0	-2,2	-2,3	3,9							
IV	0,6	0,2	-10,6	3,1	-10,6	3,1	-10,6	22,6	6,6	13,2	-2,4	-3,1	3,1							
2017/1	0,8	0,5	-8,0	5,0	-8,0	5,0	-8,0	24,9	5,1	5,9	-1,3	1,9	4,8							
2	0,8	0,7	-4,4	9,9	-4,4	9,9	-4,4	21,3	7,5	11,5	0,4	4,7	6,4							
3	0,8	0,7	-3,8	9,4	-3,8	9,4	-3,8	16,2	14,2	16,7	1,6	5,0	5,6							
I	0,8	0,6	-5,4	8,1	-5,4	8,1	-5,4	20,8	8,9	11,4	0,2	3,9	5,6							
4	1,1	1,0	0,3	11,9	0,3	11,9	0,3	13,0	14,3	21,1	6,6	6,0	6,7							
5	0,9	0,6	-0,1	11,1	-0,1	11,1	-0,1	14,6	7,9	14,8	0,6	5,1	6,6							
6			4,1	13,4	4,1	13,4	4,1	10,5	12,6	14,5	3,0	5,8	7,4							
II			1,4	12,1	1,4	12,1	1,4	12,7	11,6	16,8	3,4	5,6	6,9							

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji														
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno pričakovanja			Poslovni optimizem		
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	
2012	-16,7	-10,0	-32,4	-16,9	-52,7	6,6	20,0	-4,7	-10,9	-10,6					
2013	-13,4	3,3	-26,5	5,8	-32,5	20,2	24,0	4,0	-5,3	5,5					
2014	-2,17	11,25	-9,89	16,68	-15,08	17,47	30,5	6,48	2,05	7,42					
2015	5,12	7,28	-1,25	8,64	-22,05	-6,98	37,7	7,19	5,85	3,80					
2016	5,67	0,46	-0,01	1,24	-20,59	1,46	43,7	6,05	5,59	-0,26					
2016/1	4,0	-0,6	-4,8	7,0	-40,9	-9,6	41,2	2,6	6,9	-1,4					
4	7,7	0,9	7,1	0,2	-33,4	-2,9	20,8	-23,6	12,4	3,2					
5	6,1	-2,1	1,2	-1,3	-23,9	-6,5	47,6	-10,7	8	-1,2					
6	5,1	-0,3	1,5	3,4	-22,7	-5,0	42,5	8,6	4,1	0,1					
II	6,3	-0,5	3,3	0,8	-26,7	-4,8	37,0	-8,6	8,2	0,7					
7	6,1	1,9	7,9	0,6	-12,8	1,0	42,6	9,6	3,2	-0,5					
8	7,3	-0,7	-8,6	-7,8	-16,2	-5,1	29,4	14,8	7,8	-1,3					
9	7,7	0,8	-3,0	1,0	-2,0	22,8	58,9	11,3	6,3	0,0					
III	7,0	0,7	-1,2	-2,1	-10,3	6,2	43,6	11,9	5,8	-0,6					
10	6,8	1,5	8,0	-1,4	-0,6	16,6	61,0	26,8	5,2	-0,5					
11	4,3	2,9	-3,0	-4,9	-5,8	8,4	56,6	16,0	-0,8	0,2					
12	3,9	2,3	3,1	4,1	-7,0	17,0	41,9	12,1	0,1	1,2					
IV	5,0	2,2	2,7	-0,7	-4,5	14,0	53,2	18,3	1,5	0,3					
2017/1	8,5	5,9	-1,3	9,4	-25,9	8,3	3,0	-24,0	7,6	3,6					
2	11,3	7,2	5,6	11,3	-23,7	15,9	49,5	7,0	14,2	6,1					
3	14,0	8,8	14,1	12,0	-22,5	26,4	63,1	9,1	16,3	7,6					
I	11,3	7,3	6,1	10,9	-24,0	16,9	38,5	-2,6	12,7	5,8					
4	14,1	6,4	19,2	12,1	-4,3	29,1	41,3	20,5	14,2	1,8					
5	11,9	5,8	7,2	6,0	0,0	23,9	48,3	0,7	8,7	0,7					
6	13,1	8,0	17,9	16,4	12,0	34,7	33,1	-9,4	8,4	4,3					
II	13,0	6,7	14,8	11,5	2,6	29,2	40,9	3,9	10,4	2,3					

Leto	Industrijska produkcija															
	Skupno				Rudarstvo				Predelovalna industrija				Oskrba (el., plin, voda)			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
2012	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86	103,6	-1,0	-0,19	98,7	10,0	0,69				
2013	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	2,16	0,26				
2014	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,1	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09				
2015	106,3	5,0	0,38	85,3	8,76	2,23	106,8	5,6	0,46	103,9	0,63	-0,54				
2016	113,4	5,9	0,52	85,1	1,9	0,55	115,2	7,2	0,57	100,0	-5,6	-0,38				
2016//1	104,6	4,91	-0,22	80,3	10,00	1,95	105,1	6,16	-0,15	103,1	-5,76	-1,42				
2	111,5	8,25	1,22	75,4	7,10	1,80	112,6	9,85	1,7	105,1	-5,99	-0,36				
3	120,2	3,89	0,69	87,7	7,87	5,15	122,2	4,89	0,84	103,6	-8,07	-0,85				
I	112,1	5,68		81,1	8,32		113,3	6,97		103,9	-6,60					
4	112,0	8,32	0,21	78,8	-8,37	-5,34	114,2	10,13	0,47	93,8	-7,40	-0,52				
5	117,5	9,61	1,23	86,4	-6,09	-0,56	119,8	11,13	1,17	97,1	-5,08	0,07				
6	122,3	6,91	1,46	80,2	-9,28	-0,63	125,6	8,00	1,47	93,6	-5,26	0,24				
II	117,3	8,28		81,8	-7,91		120,2	9,75		94,8	-5,91					
7	111,6	2,01	-0,52	64,1	-24,59	-5,26	113,6	3,37	-0,54	98,2	-8,05	-1,17				
8	98,9	9,65	1,33	83,7	9,70	0,75	99,5	11,55	1,29	94,0	-6,00	-0,64				
9	123,0	6,86	0,80	111,2	50,27	5,78	125,7	7,25	0,55	95,0	-5,38	-0,56				
III	111,2	6,17		86,3	11,79		112,9	7,39		95,7	-6,47					
10	116,9	2,27	-0,80	111,1	33,21	3,80	118,6	2,77	-1,10	98,8	-8,01	-0,90				
11	121,7	7,32	0,63	82,9	-15,15	-1,25	123,9	8,68	0,67	104,5	-3,15	0,69				
12	108,3	8,52	0,22	76,8	-18,38	0,42	108,2	9,96	0,42	113,5	0,80	0,81				
IV	115,7	6,04		90,3	-1,06		116,9	7,13		105,6	-3,45					
2017//1	112,6	7,0	0,42	84,8	5,6	1,14	112,6	6,5	0,26	113,3	9,9	2,70				
2	115,6	3,1	0,47	83,7	11	2,38	116,8	3,1	0,49	105,9	0,8	1,20				
3	135,8	12,4	1,63	101,2	21,5	4,99	139,4	13,4	1,63	104,7	1,1	0,30				
I	121,3	7,7		89,9	11,3		122,9	7,9		108,0	3,8					
4	114,2	1,4	-0,33	96,6	22,5	-1,00	116,3	1,3	-0,45	94,2	0,4	-0,21				
5	123,4	9,1		101,0	27,1		125,6	9,7		102,0	-2,0					

Gradbeništvo in turizem

Leto	Gradbeništvo			Nočitve domačih gostov			Nočitve tujih gostov			Skupaj nočitve		
	indeks 2010=100	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast
2012	62,5	-16,8	-1,07	3679	-4,9	-0,58	5678	5,7	0,70	9355	1,2	0,16
2013	60,4	-2,5	0,04	3554	-3,4	-0,06	5833	2,7	0,02	9387	0,3	0,01
2014	72,8	19,5	0,21	3430	-2,7	-0,15	5914	2,4	0,13	9344	0,3	-0,02
2015	66,9	-8,2	0,00	3646	5,94	0,39	6370	7,05	0,36	10016	6,56	0,37
2016	55,0	-17,8	-0,25	3749	2,8	0,48	7023	10,3	1,13	10773	7,6	0,87
2016/1	31,7	-25,9	-2,15	236	6,8	1,87	362	11,0	1,14	597	9,3	1,23
2	33,6	-29,7	-0,17	341	2,7	1,13	288	12,5	3,49	629	7,0	1,82
3	41,0	-36,0	0,83	250	-5,0	-1,63	379	28,8	4,15	628	12,8	1,32
I	35,4	-31,3		826	1,3		1029	17,4		1855	9,6	
4	48,9	-27,4	-0,70	259	8,5	2,07	378	-5,7	-1,65	638	-0,4	-0,27
5	58,2	-19,5	-0,25	248	-0,5	-1,69	556	3,9	0,59	803	2,5	-0,06
6	62,2	-17,9	0,60	328	-3,1	-0,86	651	2,3	-0,43	979	0,4	-0,40
II	56,4	-21,4		835	1,0		1585	0,8		2420	0,9	
7	61,2	-15,8	-1,68	497	2,3	0,05	1157	10,9	1,29	1654	8,1	1,22
8	60,5	-14,9	0,99	540	1,5	0,20	1374	9,2	0,8	1913	6,9	0,96
9	68,6	-7,4	0,12	302	15,3	2,72	725	14,3	1,22	1026	14,6	1,96
III	63,4	-12,7		1339	4,6		3255	10,9		4594	9,0	
10	66,0	-15,2	-1,33	257	-5,9	-1,36	515	26,9	2,96	773	13,7	1,45
11	71,7	-15,1	0,88	243	11,4	2,25	290	13,6	-1,02	534	12,6	0,33
12	56,6	9,3	-0,10	249	7,0	1,19	349	7,4	1,06	598	7,2	0,93
IV	64,8	-9,2		750	3,4		1154	17,1		1904	11,3	
2017/1	28,7	-9,5	4,28	229	-2,8	0,11	398	10,0	0,66	627	5,0	0,36
2	40,7	21,1		328	-3,8	-0,83	316	9,7	1,86	645	2,5	-0,17
3	58,0	41,5		302	21,0	-1,83	367	-3,1	0,86	669	6,5	0,97
I	42,5	19,8		859	4,0		1081	5,1		1941	4,7	
4	62,5	27,8		233	-10,2	0,55	555	46,8	4,46	810	27,0	3,02
5	59,1	5,4		261	5,2		584	5,5		845	5,3	

Leto	Zaposlenost										Skupaj		
	Zaposlene osebe					Samozaposlene osebe					Iskalci zaposlitve		aktivno prebivalstvo
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	
2012	662552	-1,4	54491	-4,8	60823	-0,7	110183	-0,5	920184	-1,5	920184	-1,5	
2013	647584	-2,2	51139	-6,1	61395	0,9	119827	8,8	913423	-0,7	913423	-0,7	
2014	652557	0,8	50482	-1,3	64351	4,8	120109	0,2	917901	0,5	917901	0,5	
2015	662315	1,5	50760	0,6	66845	3,9	112725	-6,2	917362	-0,1	917362	-0,1	
2016	680214	2,7	50312	-0,9	68654	2,7	103152	-8,5	920361	0,3	920361	0,3	
2015/7	663022	1,4	51304	0,5	66890	4,2	109557	-5,7	915036	-0,3	915036	-0,3	
8	663311	1,5	51325	0,1	66957	4,0	107935	-6,0	913580	-0,3	913580	-0,3	
9	667353	1,7	51442	-0,5	67207	3,7	104758	-6,9	914828	-0,4	914828	-0,4	
10	669715	1,7	51437	-1,6	67548	3,3	107488	-7,3	917894	-0,5	917894	-0,5	
11	670937	1,8	51206	-1,9	67570	3,1	107412	-6,9	918794	-0,4	918794	-0,4	
12	665293	1,7	49237	-2,3	67290	2,9	113076	-5,3	916720	-0,3	916720	-0,3	
2016/1	663162	1,7	48151	-2,0	67776	3,2	118165	-4,9	916162	-0,3	916162	-0,3	
2	666695	1,9	48335	-1,9	67995	3,0	116039	-5,3	917958	-0,2	917958	-0,2	
3	672648	2,3	49570	-2,1	68150	2,6	110226	-6,7	919421	-0,1	919421	-0,1	
4	676566	2,6	50402	-1,8	68371	2,5	105453	-8,2	919339	0,2	919339	0,2	
5	679928	2,8	50707	-1,4	68506	2,4	102289	-9,0	919933	0,3	919933	0,3	
6	682194	2,8	50847	-1,1	68541	2,4	99795	-9,5	919813	0,3	919813	0,3	
7	681358	2,8	50849	-0,9	68584	2,5	99117	-9,5	916933	0,2	916933	0,2	
8	682156	2,8	50906	-0,8	68725	2,6	97895	-9,3	916631	0,3	916631	0,3	
9	687282	3,0	51163	-0,5	69019	2,7	95125	-9,2	919563	0,5	919563	0,5	
10	690657	3,1	51517	0,2	69324	2,6	97263	-9,5	926565	0,9	926565	0,9	
11	692368	3,2	51469	0,5	69468	2,8	96843	-9,8	927916	1,0	927916	1,0	
12	687555	3,3	49822	1,2	69388	3,1	99615	-11,9	924100	0,8	924100	0,8	
2017/1	687098	3,6	48715	1,2	69469	2,5	103736	-12,2	926396	1,1	926396	1,1	
2	690295	3,5	48938	1,2	69614	2,4	101339	-12,7	927545	1,0	927545	1,0	
3	695908	3,5	50573	2,0	69836	2,5	95189	-13,6	928797	1,0	928797	1,0	
4	699006	3,3	51264	1,7	69959	2,3	91087	-13,7	933636	1,5	933636	1,5	
5							87655	-14,3					
6							84793	-15,0					

Cene življenjskih potrebščin 2015=100

leto in mesec	Življenjske potrebščine			Osnovna inflacija			Blago			Storitve			Goriva	
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast
2012	98,58	2,60	0,24	97,35	1,67	0,12	100,10	3,05	95,32	1,57	106,37	8,38		
2013	100,32	1,77	0,07	98,85	1,55	0,12	101,61	1,51	97,53	2,32	108,72	2,23		
2014	100,52	0,20	-0,02	99,70	0,83	0,03	101,18	-0,42	99,10	1,62	107,19	-1,39		
2015	100,00	-0,52	-0,05	100,00	0,30	0,01	100,00	-1,17	100,00	0,91	100,00	-6,71		
2016	99,95	-0,06	0,03	100,60	0,60	0,06	99,23	-0,77	101,48	1,48	95,37	-4,60		
2016/1	98,38	-0,5	-0,12	99,14	0,0	-0,08	97,76	-1,0	99,73	0,3	94,20	-5,4		
2	98,42	-0,7	-0,23	99,44	0,2	0,08	97,65	-1,1	100,10	0,1	92,59	-6,9		
3	99,15	-0,9	-0,11	100,24	0,2	0,06	98,65	-1,5	100,25	0,6	92,91	-8,0		
I	98,65	-0,7	-	99,61	0,2	-	98,02	-1,2	100,03	0,4	93,23	-6,8		
4	99,54	-0,6	0,01	100,40	0,4	0,08	99,30	-1,3	100,08	1,1	93,99	-6,6		
5	100,48	-0,4	-0,06	100,96	0,8	0,03	100,19	-1,5	101,11	2,0	95,41	-7,0		
6	101,03	0,2	0,01	101,40	1,1	0,01	100,47	-0,8	102,25	2,6	96,85	-5,6		
II	100,35	-0,2	-	100,92	0,8	-	99,99	-1,2	101,15	1,9	95,42	-6,4		
7	100,20	0,2	0,21	100,45	0,8	0,05	98,46	-0,9	103,97	2,5	96,63	-5,0		
8	100,16	0,0	0,15	100,73	0,7	0,16	98,28	-1,0	104,25	2,2	95,00	-5,9		
9	100,24	0,2	0,01	100,85	0,6	0,09	99,30	-0,6	102,27	1,9	96,22	-2,4		
III	100,20	0,2	-	100,68	0,7	-	98,68	-0,8	103,50	2,2	95,95	-4,4		
10	100,69	0,6	0,19	101,32	1,0	0,08	100,32	0,1	101,50	1,7	96,34	-2,0		
11	100,80	0,6	0,16	101,36	0,7	0,03	100,58	0,2	101,31	1,5	97,45	-0,1		
12	100,26	0,5	0,11	100,86	0,5	0,13	99,75	0,0	101,41	1,7	96,80	-0,2		
IV	100,58	0,6	-	101,18	0,7	-	100,22	0,1	101,41	1,6	96,86	-0,8		
2017/1	99,66	1,3	0,32	99,64	0,5	0,10	99,07	1,3	100,94	1,2	99,50	5,6		
2	100,64	2,3	0,43	100,52	1,1	0,30	99,77	2,2	102,51	2,4	99,57	7,5		
3	100,99	1,9	0,23	101,11	1,8		100,63	2,0	101,79	1,5	99,79	7,4		
I	100,43	1,8		100,42	0,8		99,82	1,8	101,75	1,7	99,62	6,8		
4	101,30	1,8	0,06	101,62	1,2		100,66	1,4	102,70	2,6	98,44	4,7		
5	102,00	1,5	0,08	101,90	0,9		101,64	1,4	102,80	1,7	99,09	3,9		
6	101,96	0,9					100,41	0,3	104,10	1,8				

Leto	Harmonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata) 2015=100														
	Skupaj			Blago			storitve			osnovna inflacija			Energijska		
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2012	98,50	2,81	100,38	3,47	95,24	1,55	97,35	1,67	107,98	1,67	107,98	1,67	107,98	8,96	
2013	100,39	1,93	102,13	1,76	97,37	2,24	98,85	1,55	109,93	1,55	109,93	1,55	109,93	1,86	
2014	100,76	0,37	101,71	-0,42	99,12	1,79	99,70	0,86	108,40	0,86	108,40	0,86	108,40	-1,37	
2015	100,00	-0,75	100,00	-1,68	100,00	0,90	100,00	0,30	100,00	0,30	100,00	0,30	100,00	-7,76	
2016	99,91	-0,15	98,83	-1,13	101,60	1,52	100,59	0,55	94,83	0,55	94,83	0,55	94,83	-5,29	
2015/07	100,07	-0,67	99,61	-1,30	100,85	0,42	99,67	0,25	102,19	0,25	102,19	0,25	102,19	-7,39	
08	100,08	-0,59	99,36	-1,23	101,31	0,51	99,99	0,27	100,90	0,27	100,90	0,27	100,90	-7,21	
09	99,95	-1,00	99,81	-1,83	100,19	0,44	100,25	0,28	98,12	0,28	98,12	0,28	98,12	-9,24	
10	99,91	-1,16	99,93	-2,11	99,89	0,55	100,33	0,15	97,79	0,15	97,79	0,15	97,79	-9,60	
11	100,02	-0,93	100,01	-2,25	100,05	1,46	100,69	0,44	97,04	0,44	97,04	0,44	97,04	-9,86	
12	99,66	-0,61	99,46	-1,45	100,01	0,87	100,31	0,33	96,42	0,33	96,42	0,33	96,42	-7,89	
2016/01	98,32	-0,77	97,34	-1,58	100,03	0,65	99,14	0,04	93,24	0,04	93,24	0,04	93,24	-6,42	
02	98,36	-0,87	97,17	-1,18	100,43	0,63	99,44	0,22	91,59	0,22	91,59	0,22	91,59	-8,02	
03	99,54	-0,95	98,30	-2,03	100,63	0,91	100,24	0,24	92,00	0,24	92,00	0,24	92,00	-9,16	
04	99,94	-0,70	98,89	-1,70	100,54	1,07	100,40	0,40	93,36	0,40	93,36	0,40	93,36	-7,40	
05	100,33	-0,55	99,71	-1,90	101,40	0,95	100,96	0,69	94,96	0,69	94,96	0,69	94,96	-7,90	
06	100,87	0,05	100,13	-1,27	102,15	2,37	101,40	1,12	96,61	1,12	96,61	1,12	96,61	-6,31	
07	99,96	-0,11	98,12	-1,50	103,16	2,29	100,45	0,78	96,29	0,78	96,29	0,78	96,29	-5,78	
08	99,89	-0,07	97,90	-1,47	103,35	2,01	100,73	0,74	94,29	0,74	94,29	0,74	94,29	-6,56	
09	100,18	0,23	99,00	-0,82	102,23	2,04	100,85	0,59	95,83	0,59	95,83	0,59	95,83	-2,44	
10	100,60	0,69	99,86	-0,08	101,90	2,01	101,32	0,99	96,04	0,99	96,04	0,99	96,04	-3,84	
11	100,69	0,67	100,11	0,01	101,70	1,64	101,36	0,66	97,25	0,66	97,25	0,66	97,25	0,21	
12	100,29	0,63	99,45	0,00	101,75	1,73	100,87	0,56	96,58	0,56	96,58	0,56	96,58	0,16	
2017/01	99,84	1,54	98,95	1,65	101,38	1,34	99,64	0,50	99,64	0,50	99,64	0,50	99,64	6,86	
02	100,79	2,47	99,84	2,73	102,46	2,01	100,52	1,09	99,79	1,09	99,79	1,09	99,79	8,95	
03	101,14	1,99	100,57	2,29	102,14	1,50	101,11	1,87	99,96	1,87	99,96	1,87	99,96	8,65	
04	101,18	1,69	100,05	1,15	103,15	2,59	101,62	1,22	98,44	1,22	98,44	1,22	98,44	5,44	
05	101,86	1,52	101,03	1,31	103,33	1,90	101,90	0,93	99,08	0,93	99,08	0,93	99,08	4,34	

Harmonizirani indeksi cen v evro območju 2015=100

Leto	skupaj		blago		Storitve		osnovna inflacija		Energija	
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast
2012	98,21	2,50	99,69	3,02	96,29	1,77	97,14	1,83	108,74	7,65
2013	99,54	1,35	101,00	1,31	97,65	1,41	98,42	1,32	109,43	0,66
2014	99,97	0,43	100,83	-0,16	98,85	1,23	99,25	0,84	107,35	-1,90
2015	100,00	0,03	100,00	-0,83	100,00	1,16	100,00	0,75	100,00	-6,84
2016	101,03	0,85	100,81	0,61	101,32	1,16	101,37	0,81	97,48	0,73
2015/07	99,96	0,24	99,14	-0,53	101,02	1,22	99,78	0,85	102,14	-5,59
08	99,97	0,13	98,92	-0,73	101,33	1,24	100,05	0,86	99,89	-7,16
09	100,19	-0,09	100,14	-1,10	100,26	1,24	100,44	0,79	98,20	-8,86
10	100,34	0,12	100,47	-0,82	100,16	1,35	100,60	0,94	97,68	-8,53
11	100,19	0,15	100,48	-0,60	99,81	1,16	100,43	0,85	97,67	-7,27
12	100,17	0,23	99,92	-0,46	100,50	1,13	100,68	0,82	95,90	-5,84
2016/01	98,72	0,33	97,78	-0,33	99,92	1,15	99,29	0,91	93,31	-5,38
02	98,88	-0,19	97,73	-1,00	100,43	1,00	99,61	0,75	92,07	-8,03
03	100,10	-0,01	99,54	-1,14	100,82	1,36	100,87	0,90	93,03	-8,72
04	100,14	-0,25	99,94	-1,64	100,41	0,88	100,88	0,69	93,10	-8,82
05	100,49	-0,12	100,33	-0,95	100,74	1,01	101,06	0,75	94,64	-8,10
06	100,68	0,08	100,37	-0,73	101,08	1,12	101,06	0,74	96,25	-6,48
07	101,12	1,16	98,50	-0,65	102,19	1,15	100,55	0,77	95,29	-6,71
08	100,21	0,23	98,45	-0,48	102,43	1,06	100,78	0,73	94,29	-5,61
09	100,61	0,42	99,97	-0,17	101,41	1,19	101,18	0,74	96,23	-3,01
10	100,85	0,51	100,56	0,01	101,23	1,73	101,30	0,70	96,78	-0,93
11	100,76	0,56	100,67	0,18	100,89	1,08	101,19	0,76	96,61	-1,09
12	101,31	1,13	100,95	1,03	101,76	1,25	101,55	0,86	98,35	2,55
2017/01	100,46	1,76	99,98	2,24	101,08	1,16	100,16	0,87	100,82	8,06
02	100,84	1,98	100,23	2,56	101,61	1,27	100,46	0,86	100,64	9,22
03	101,65	1,54	101,54	2,00	101,80	0,97	101,63	0,79	99,87	8,18
04	102,04	1,88	101,87	1,93	102,26	1,84	102,09	1,38	100,13	7,27
05	101,92	1,40	101,80	1,46	102,09	1,33	102,10	1,03	98,94	4,54
06	101,95	1,26			102,67	1,56			98,10	1,92

Leto	Industrijske cene						Živiljske potreščine							
	Skupaj		Oprema		Repromaterial		Živiljske potreščine		Živiljske potreščine		Živiljske potreščine			
	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2012	0,84	-0,04	102,96	1,10	0,04	107,62	0,57	0,08	104,03	0,77	0,16	104,03	0,77	0,16
2013	0,05	-0,04	103,60	0,62	0,01	107,08	-0,50	-0,09	104,69	0,66	0,01	104,69	0,66	0,01
2014	-0,63	-0,08	103,94	0,33	-0,02	106,20	-0,83	-0,14	104,74	0,04	-0,10	104,74	0,04	-0,10
2015	-0,22	-0,13	103,77	-0,17	-0,05	106,56	0,34	-0,13	104,52	-0,22	-0,02	104,52	-0,22	-0,02
2016	-1,38	-0,10	103,35	-0,40	-0,05	104,63	-1,78	-0,08	103,60	-0,88	-0,14	103,60	-0,88	-0,14
2016//1	-1,60	-0,11	103,58	-0,40	-0,24	104,75	-2,00	-0,28	102,79	-1,40	-0,23	102,79	-1,40	-0,23
2	-1,70	-0,16	103,70	0,20	-0,11	104,45	-2,50	-0,29	102,86	-1,30	-0,25	102,86	-1,30	-0,25
3	-2,20	-0,15	103,50	-0,10	-0,08	104,20	-2,90	-0,34	103,18	-2,10	-0,15	103,18	-2,10	-0,15
I	-1,83	-	103,59	-0,10	-	104,47	-2,47	-	102,94	-1,60	-	102,94	-1,60	-
4	-2,50	-0,13	103,33	-0,50	-0,03	104,12	-2,70	-0,32	103,13	-3,10	-0,27	103,13	-3,10	-0,27
5	-2,20	-0,12	103,24	-0,70	-0,01	104,39	-2,60	-0,25	103,29	-2,30	-0,24	103,29	-2,30	-0,24
6	-2,00	-0,11	103,14	-0,50	0,02	104,74	-2,30	-0,03	103,19	-1,90	-0,28	103,19	-1,90	-0,28
II	-2,23	-	103,24	-0,57	-	104,42	-2,53	-	103,20	-2,43	-	103,20	-2,43	-
7	-1,80	-0,18	103,12	-0,70	-0,07	104,54	-2,20	0,02	103,57	-1,30	-0,16	103,57	-1,30	-0,16
8	-1,40	-0,16	103,11	-0,60	-0,06	104,63	-1,90	0,05	103,44	-0,70	-0,09	103,44	-0,70	-0,09
9	-0,90	-0,13	103,31	-0,40	-0,04	104,87	-1,20	0,07	103,54	0,00	-0,05	103,54	0,00	-0,05
III	-1,37	-	103,18	-0,57	-	104,68	-1,77	-	103,52	-0,67	-	103,52	-0,67	-
10	-0,60	-0,11	103,37	-0,40	-0,03	104,71	-1,20	0,08	104,63	0,80	-0,01	104,63	0,80	-0,01
11	-0,20	-0,06	103,40	-0,30	0,01	104,85	-0,30	0,05	104,50	0,90	0,04	104,50	0,90	0,04
12	0,50	0,19	103,41	-0,40	0,02	105,36	0,40	0,26	105,11	1,90	0,06	105,11	1,90	0,06
IV	-0,10	-	103,39	-0,37	-	104,97	-0,37	-	104,75	1,20	-	104,75	1,20	-
2017//1	1,30	0,21	103,87	0,30	0,23	106,06	1,30	0,43	105,84	3,00	0,06	105,84	3,00	0,06
2	1,90	0,37	103,62	-0,10	0,29	107,02	2,50	0,56	105,96	3,00	0,04	105,96	3,00	0,04
3	1,90	-	103,59	-0,10	-	107,24	2,90	-	105,88	2,60	-	105,88	2,60	-
I	1,70	-	103,69	0,10	-	106,77	2,20	-	105,89	2,90	-	105,89	2,90	-
4	2,30	-	102,94	-0,40	-	107,77	3,50	-	106,39	3,20	-	106,39	3,20	-

Povprečne plače

Leto	Skupaj bruto			Skupaj neto			Število plačanih ur			BTO plača za plačano uro		
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	število	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast
2012	1526,26	0,1	-0,09	991,47	0,4	-0,05	168	0,6		9,08	0,1	0,04
2013	1523,14	-0,2	0,06	996,98	0,6	0,11	168	0,0		9,08	0,0	-0,04
2014	1540,11	1,1	0,11	1005,34	0,8	0,07	168	-0,02		9,19	1,2	0,02
2015	1551,65	0,7	0,08	1009,86	0,4	0,07	169	-0,09		9,30	1,2	0,13
2016/1	1559,79	1,4	0,51	1015,85	1,2	0,12	163	-3,6		9,85	8,1	0,13
2	1574,22	3,8	0,53	1022,32	4,1	0,41	162	3,2		9,69	3,3	0,09
3	1593,27	2,8	0,16	1033,95	2,6	0,34	175	3,6		9,10	-2,4	2,44
I	1575,76	2,7		1024,04	2,6		167	1,06		9,55	3,02	0,89
4	1571,12	1,8	-0,08	1021,74	1,6	0,15	163	-3,6		9,64	4,0	0,5
5	1561,26	2,1	0,11	1016,36	1,9	-0,08	169	3,7		9,23	-0,6	-0,07
6	1564,49	1,6	-0,29	1018,70	1,5	0,07	169	0,0		9,24	-0,2	2,01
II	1565,62	1,8		1018,93	1,7		167	0,04		9,37	1,04	0,81
7	1549,78	0,5	0,15	1010,78	0,6	-0,2	163	-6,9		9,49	3,3	-0,44
8	1571,30	3,1	1,15	1023,28	2,8	0,14	176	8,0		8,93	-3,0	-0,73
9	1558,29	2,4	2,15	1015,33	2,1	0,04	169	0,0		9,21	2,1	-0,87
III	1559,79	2,0		1016,46	1,8		169	0,37		9,21	0,78	-0,68
10	1567,99	1,8	3,15	1020,40	1,6	-0,12	163	-3,6		9,61	5,4	-0,93
11	1687,64	0,5	0,68	1087,08	0,4	0,19	169	3,7		9,99	-3,2	0,07
12	1653,67	3,7	0,17	1074,27	3,7	0,72	169	-3,4		9,77	7,5	1,07
IV	1636,43	1,9		1060,58	1,9		167	-1,10		9,79	3,2	
2017/1	1592,15	2,1	0,18	1039,12	2,3	0,25	169	3,7		9,44	-4,2	2,07
2	1581,37	0,5	0,21	1034,20	1,2	0,41				10,14	4,6	1,76
3	1623,57	1,9	0,44	1055,85	2,1	0,46				9,27	1,9	-0,73
I	1599,03	1,5		1043,06	1,8					9,62	0,78	
4	1591,01	1,3	0,02	1038,05	1,6	0,06	169			10,15	5,3	1,26

Leto	Prihodki javnega sektorja														
	Skupaj				Neposredni davki in ostali prihodki				DDV in trošarine				Carine		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2012	13924,47	0,6	-0,10	9200,75	4,9	0,26	4641,18	-1,0	-0,12	82,55	-19,0	-1,75	82,55	-19,0	-1,75
2013	13497,42	-3,1	0,17	8708,92	-5,4	-0,19	4711,04	1,5	1,18	77,47	-6,2	-0,95	77,47	-6,2	-0,95
2014	14174,40	5,1	0,23	9405,00	7,9	0,41	4847,11	2,9	-0,11	77,71	0,3	1,98	77,71	0,3	1,98
2015	14542,90	2,8	0,2	9468,90	2,6	0,4	4991,53	3,4	0,4	82,47	6,9	-0,6	82,47	6,9	-0,6
2016	14995,84	3,6	0,3	9846,28	4,2	0,4	5067,64	3,5	0,3	81,9	0,4	0,5	81,9	0,4	0,5
2016/1	1225,3	0,5	-0,37	785,5	6,7	0,04	433,1	-9,1	-1,13	6,7	13,5	5,02	6,7	13,5	5,02
2	1148,4	-0,1	0,79	776,2	-4,0	-0,32	364,6	9,0	3,5	7,7	23,6	2,83	7,7	23,6	2,83
3	1133,6	6,3	1,14	782,9	10,0	1,05	342,8	-0,7	1,45	7,9	-13,3	0,19	7,9	-13,3	0,19
I	3507,3			2344,6			1140,4			22,3			22,3		
4	1241,3	-7,6	-0,57	795,9	-10,1	-0,3	438,2	-2,6	-0,97	7,2	-10,2	-2,48	7,2	-10,2	-2,48
5	1356,8	23,6	1,80	883,1	18,6	0,77	467,6	35,1	4	6,2	-7,6	-3,91	6,2	-7,6	-3,91
6	1278,5	-0,9	0,56	910,1	7,0	1,16	362,0	-16,4	-0,79	6,4	-5,5	-5,03	6,4	-5,5	-5,03
II	3876,6			2589,0			1267,8			19,8			19,8		
7	1155,0	-0,6	-0,45	669,6	0,4	-0,08	480,0	-1,5	-0,92	5,5	-22,3	-6,59	5,5	-22,3	-6,59
8	1320,5	9,5	2,12	869,4	10,9	1,79	443,3	6,6	2,5	7,8	17,4	5,99	7,8	17,4	5,99
9	1259,0	12,6	0,16	831,1	4,6	0,41	420,3	32,4	-0,48	7,5	16,3	9,8	7,5	16,3	9,8
III	3734,6			2370,1			1343,7			20,8			20,8		
10	1258,7	-6,9	-0,81	799,6	0,9	-0,06	452,4	-18,0	-2,09	6,7	-7,9	2,62	6,7	-7,9	2,62
11	1277,5	3,0	0,45	829,5	2,7	0,12	442,0	3,7	1,01	6,1	3,6		6,1	3,6	
12	1341,1	3,1	-0,44	913,5	3,1	0,05	421,3	3,3	-1,5	6,3	-2,8		6,3	-2,8	
IV	3877,3			2542,6			1315,7			19,0			19,0		
2017/1	1300,0	6,1	0,22	792,4	0,9	-0,27	501,5	15,8	1,14	6,1	-9,5		6,1	-9,5	
2	1241,7	8,1	1,12	848,8	9,4	0,21	385,7	5,8	3,04	7,2	-7,4		7,2	-7,4	
3	1146,7	1,2	0,54	795,2	1,6	0,81	343,3	0,2	-0,15	8,1	3,0		8,1	3,0	
I	3688,3			2436,4			1230,5			21,4			21,4		
4	1471,6	18,6	1,69	982,5	23,4	1,98	482,8	10,2	1,19	6,4	-10,6		6,4	-10,6	
5	1312,9	-3,2	0,96	899,9	1,9	1,21	406,8	-13,0	0,51	6,2	0,5		6,2	0,5	
6	1418,1	10,9	1,39	982,3	7,9	1,95	428,1	18,2	0,14	7,7	20,6		7,7	20,6	
II	4202,6	8,7		2864,6			1317,6			20,4			20,4		

Prispevki za socialno varnost

	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2012	5720,63	8,4	-0,13	2268,25	5,7	-0,25	3425,95	-0,1	-	26,34	-0,1	-
2013	5604,85	-2,1	0,36	2237,89	-1,3	4,54	3340,17	-2,5	6,17	26,79	1,7	-
2014	5740,76	2,4	0,32	2314,13	3,4	0,46	3396,92	1,7	0,22	29,71	11,3	-
2015	5922,44	3,2	0,25	2371,68	2,6	0,19	3519,82	3,6	0,32	30,93	4,1	-
2016	6163,15	4,2	0,2	2455,55	4,7	0,2	3683,01	4,6	0,3	32,60	5,41	-
2016/1	502,6	9,0	0,26	201,3	20,4	0,58	298,5	2,5	0,01	2,7	5,6	-
2	498,7	-7,7	-0,59	199,0	-22,0	-0,99	297,2	5,2	-0,36	2,6	3,5	-
3	507,9	12,4	1,18	202,8	25,1	2,8	302,5	5,3	0,14	2,7	5,3	-
I	1509,2			603,1			898,2			8,0		-
4	511,5	3,9	-0,8	203,7	3,3	-1,74	305,1	4,2	-0,2	2,7	4,7	-
5	515,8	6,1	0,36	205,0	5,1	0,07	308,1	6,7	0,39	2,7	8,1	-
6	508,6	4,5	0,13	202,5	3,8	-0,14	303,4	5,0	0,13	2,7	5,9	-
II	1535,9			611,2			916,5			8,1		-
7	520,0	5,3	0,57	208,1	5,3	0,58	309,2	5,3	0,46	2,7	4,8	-
8	499,1	2,2	-0,14	197,4	1,1	-0,59	299,0	2,9	0,03	2,7	4,8	-
9	517,6	6,2	0,84	205,4	5,3	0,73	309,5	6,7	1,03	2,7	9,9	-
III	1536,6			610,9			917,7			8,1		-
10	502,1	2,4	-0,01	200,2	2,1	-0,15	299,3	2,6	0	2,6	0,7	-
11	512,2	3,7	0,57	203,7	3,0	0,6	305,8	4,1	0,71	2,7	5,4	-
12	575,1	4,5	0,61	226,5	3,8	0,64	345,5	5,0	0,72	3,1	6,3	-
IV	1589,4			630,4			950,6			8,4		-
2017/1	502,0	-0,1	-0,01	179,8	-10,7	-0,98	319,3	7,0	0,64	2,9	5,7	-
2	555,1	11,3	0,15	240,4	20,8	0,03	311,9	5,0	0,31	2,8	7,3	-
3	497,9	-2,0	0,39	178,3	-12,1	0,13	316,8	4,7	0,53	2,8	5,0	-
I	1555,0			598,5			948,1			8,4		-
4	578,3	13,1	1,66	248,2	21,8	3,01	327,1	7,2	0,75	3,0	9,0	-
5	536,4	4,0	0,62	212,8	3,8	0,83	320,7	4,1	0,52	2,8	4,5	-
6	541,1	6,4	0,8	214,3	5,8	0,93	323,9	6,8	0,73	2,9	7,7	-
II	1655,7			675,3			971,7			8,7		-

Leto	Kreditni podjetjem		Kreditni prebivalstvu		Kreditni in depoziti		Depoziti podjetij		Depoziti prebivalstva	
	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast
2012	18682	-7,02	9267	-1,98	3823	-4,83	15114	-0,24	15114	-0,24
2013	14191	-23,88	8918	-3,77	4247	11,06	14613	-3,32	14613	-3,32
2014	11190	-20,83	8763	-1,73	4710	10,90	15368	5,17	15368	5,17
2015	10089	-10,85	8815	-0,31	5151	13,38	16014	3,41	16014	3,41
2016	9259	-8,04	9154	3,36	5808	8,83	16936	6,63	16936	6,63
2015/7	10690	-19,02	8821	0,15	4936	5,61	15663	3,45	15663	3,45
8	10637	-18,79	8812	-0,02	5030	6,50	15630	2,43	15630	2,43
9	10438	-19,57	8825	0,14	5021	6,42	15665	3,01	15665	3,01
10	10327	-14,41	8873	0,75	4996	5,25	15745	3,55	15745	3,55
11	10209	-14,38	8857	0,75	5094	8,48	15745	3,31	15745	3,31
12	10068	-10,03	8856	1,07	5337	13,31	15883	3,35	15883	3,35
2016/1	10089	-10,85	8815	-0,31	5151	13,38	16014	3,41	16014	3,41
2	9675	-13,72	8789	-0,15	5211	15,26	16109	3,38	16109	3,38
3	9499	-14,91	8830	-0,05	5367	13,95	16210	3,96	16210	3,96
4	9539	-13,71	8863	0,42	5400	16,00	16242	4,85	16242	4,85
5	9447	-13,96	8891	0,50	5365	13,02	16350	5,38	16350	5,38
6	9307	-14,56	8920	0,95	5377	7,56	16476	5,76	16476	5,76
7	9236	-13,60	8892	0,80	5534	12,12	16648	6,29	16648	6,29
8	9045	-14,97	8930	1,34	5486	9,07	16620	6,33	16620	6,33
9	8984	-13,93	8974	1,69	5450	8,54	16607	6,01	16607	6,01
10	9012	-12,73	9041	1,89	5642	12,93	16668	5,86	16668	5,86
11	9002	-11,82	9075	2,46	5718	12,25	16724	6,22	16724	6,22
12	9259	-8,04	9154	3,36	5808	8,83	16936	6,63	16936	6,63
2017/1	9342	-7,40	9173	4,06	5655	9,78	17115	6,88	17115	6,88
2	9408	-2,76	9208	4,77	5666	8,73	17228	6,95	17228	6,95
3	9311	-1,98	9305	5,38	5938	10,64	17193	6,06	17193	6,06
4	9379	-1,68	9352	5,52	5784	7,11	17228	6,07	17228	6,07
5	9337	-1,16	9413	5,87	5778	7,70	17270	5,63	17270	5,63

